

NOVÁ BUDOVA MUZEA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

DIPLOMOVÝ PROJEKT / VIKTOR OROSZ

KONZULTANTI

ARCHITEKTONICKÁ ČASŤ

prof. Ing. arch. Ladislav Lábus, Hon. FAIA
mgr. akad. arch. Radka Kurčíková

STATIKA
POŽIARNA BEZPEČNOSŤ

Ing. Miloslav Smutek, Ph.D.
doc. Ing. Daniela Bošová, Ph.D.

OBSAH

A	DRUHÁ BUDOVA MUZEA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY	03
B	ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STAVBE	05
C	URBANISTICKÉ RIEŠENIE	
D	ARCHITEKTONICKÉ RIEŠENIE	
E	MATERIÁLOVÉ A KONŠTRUKČNÉ RIEŠENIE	06
F	POŽIARNE RIEŠENIE	
G	ANALYTICKÁ ČASŤ	07
H	NÁVRH	22
	ZADANIE	47
	PREHLÁSENIE AUTORA	48
	ZDROJE	49

A DRUHÁ BUDOVA MÚZEA HLAVNÉHO MESTA PRAHY NA TĚŠNOVE

Múzeum hlavného mesta Prahy (ďalej len MMP) dlhodobo zápasí s nedostatkom priestorov pre prezentáciu svojich stále sa rozrastajúcich zbierok (v súčasnosti niečo vyše 1 milióna zbierkových predmetov). Od roku 1900 až do nedávnej doby pre tieto účely malo k dispozícii nevelkú hlavnú budovu múzea na adrese Na Poříčí 1554/52, Praha 8 (predtým Švermovy sady) a budovu Podskalský celnice Na Výtoni, v súčasnosti spravuje Zámocký areál Ctěnice (v ňom v máji 2014 otvorili stálu expozíciu pražských cechov) a niekoľko pražských veží (v nich podľa finančných možností postupne buduje expozície o histórii týchto unikátnych pamiatok). Od roku 2016 má v správe dom U Zlatého prstenu, v ktorom v decembri 2017 otvorili 2. etapu stálej expozície „Praha Karla IV.-stredoveké mesto“ a v ktorom plánuje po potrebných úpravách inštaláciu stálej expozície stredovekej Prahy. Množstvo vystavených zbierkových predmetov sa tak priblížilo z pôvodných z 0,5% jednému percentu.

Po niekoľkých rokoch úvah a štúdií výstavby novej ďalšie budovy v bývalých Švermových sadoch, bola múzeu v roku 2011 vtedajším radným pre oblasť kultúry otvorená možnosť získať a využiť pre jeho potreby palác Desfours, Florenc 21, Praha 1, rokovania sa však odvtedy ďalej neposunuli.

Preto sa znovu rozhodli zamerať na možnosť výstavby novej budovy MMP, najlepšie v blízkosti hlavnej budovy na Florenci. Ako najvhodnejšie lokalita sa javí územie po bývalej železničnej stanici Praha-Těšnov (predtým Denisovo nádraží).

V roku 2014 spracovalo niekoľko študentov z ateliéru Romana Kouckého FA ČVUT bakalárske práce na tému Pražské archeologické múzeum, ktoré by bolo umiestnené na Těšnove, čo súviselo a naďalej súvisí s potrebou výraznejšej prezentácie archeologických zbierok, ktorých má múzeum veľké množstvo, a ktoré naďalej pribúdajú. Výsledky projektu boli odovzdané aj jeho zriaďovateľovi, ďalšie kroky však nenastali.

Od roku 2014 sa zmenilo zadanie: aktuálne potrebuje MMP budovu, ktorá by pokryla ako vhodné priestory pre časť súčasných i chýbajúcich historických expozícií (predovšetkým 19.-21. storočie), tak dostatočné priestory pre archeologické expozície, výstavy i ďalšie prevádzkové potreby múzea, vrátane kancelárií. V súvislosti s tým by bolo vhodné rozdeliť existujúce expozície na Pražské historické múzeum a Pražské archeologické múzeum.

Realizácia takéhoto objektu by vyriešila ako jeho súčasný problém s nedostatkom výstavných aj prezentačných priestorov v hlavnej budove Na Poříčí, tak problémy súvisiace so spoluvlastníctvom objektu Kožná 1, Praha 1.

V novej budove by bolo možné umiestniť veľkú časť expozícií múzea. Po prehodnotení súčasnej koncepcie, ktorá počítala s dostavbou novej múzejnej budovy v parku pred existujúcou hlavnou historickou budovou, by sa sem umiestnila časť súčasných expozícií z hlavnej budovy a ďalej expozície 19. a 20. storočia, ktoré sa v súčasnej dobe už nezmestia do existujúcej historickej budovy (expozície z dôvodov nedostatku priestoru končia rokom 1784) a ktoré pritom majú veľký potenciál byť pre návštevníkov atraktívne. Tým by sa mohlo aj konečne naplniť zriaďovacia listinu, ktorá múzeu ukladá zbierky nielen zbierať a starať sa o ne, ale rovnako ich verejnosti prezentovať. Novo by múzeum rado realizovalo expozíciu pražského urbanizmu-v nadväznosti na unikátny Langweilov model Prahy. Zároveň by sa získalo viac priestoru pre stále sa rozširujúce programy pre deti a mládež i rodiny s deťmi, ktoré sa stretávajú s veľkou odozvou verejnosti a múzeum nemá za súčasných priestorových podmienok možnosť uspokojiť záujem, ktorý o tieto programy je. Stavbou novej budovy by sa navyše pri predpokladanej nasledujúcej vnútornej rekonštrukcii hlavnej budovy múzea nemuseli prerušovať aktivity určené verejnosti.

V poslednom období sa už darí v MMP postupne úspešne riešiť potrebu pracovných a depozitárnych priestorov pre uloženie zbierok, avšak stále trvá kritický nedostatok expozíčných a výstavných plôch pre jeho bohaté a mnohokrát špičkové zbierkové fondy. Historická budova múzea na Florenci, jediný výstavný a expozíčný priestor pre muzeálne archeologické a historické zbierky, bola považovaná za nedostatočnú už pred sto rokmi, paradoxne hneď vzápätí po svojom vybudovaní.

Ako veľké pozitívum pre budúcnosť vidíme aj to, že by sa obe budovy múzea nachádzali na trase „Pražské múzejnej míle“ - projektu, ktorý sa už niekoľko rokov pripravuje spoločne s kolegami z Národného múzea, Vojenského historického ústavu a Národného technického múzea. Projekt, ktorý by prepojil významnú pražskú múzea podobne ako v iných metropolitách (Berlín - Museumsinsel, Viedeň - MuseumsQuartier ...), a ktorý by nepochybne prispel k ďalšiemu rozvoju turistického ruchu v Prahe v smere odľahčenia dnes už značne preťaženého historického jadra Prahy - Pražské pamiatkovej rezervácie.

Historická budova Muzea hlavného mesta Prahy postavená v novorenesančnom slohu podľa návrhu Antonína Balšánka otvorená v roku 1900

1. PRAŽSKÉ HISTORICKÉ MÚZEUM

Veľkým problémom prezentácie historických zbierok múzea je nedostatok výstavných priestorov, preto expozícia historických zbierok nateraz končí rokom 1784. Pražské historické múzeum preto potrebuje ďalšie náležité priestory pre prezentáciu ďalších historických období, prostredníctvom zbierok i rôznych hmotných i virtuálnych prezentácií. Veľkou a zatiaľ plne nevyužitou možnosťou zostáva Langweilov model Prahy, ktorý spolu s obrazovými zbierkami dokumentujúcimi pražský mestský priestor od konca 15. storočia tvoria veľký potenciál pre vybudovanie expozície pražského urbanizmu, ktorého súčasťou môže byť aj prezentácia dokumentov uložených v iných inštitúciách (Archív IPRu, AMP, NPU atď.), vystavenie modelov, či už hmotných či virtuálnych, s ktorých výrobou má MMP už veľkú skúsenosť pri tvorbe expozície v dome U Zlatého prstenu.

MMP v túto chvíľu prezentuje svoje stredoveké zbierky v dome U Zlatého prstenu, cechové predmety potom na zámku vo Ctěnice. Stredodobým cieľom múzea je vytvorenie expozície novovekej Prahy, teda cca od roku 1526, resp. od obdobia renesancie až do 20. storočia. Takáto expozícia podľa hrubých prepočtov potrebuje v ideálnom prevedení cca 1500 m². Je možné ju deliť na tri časti - 1526 - 1784 - 1918 - 1989. Zvláštne priestory si zasluži realizácia idey vytvorenia Expozície pražského urbanizmu. Centrálny exponát, Langweilov model Prahy, zachytáva Prahu do polovice 19. storočia, teda do doby veľkých stavebných zásahov a zmien urbanistických koncepcií. Vlastné expozície modelu a sprievodných prezentácií, vychádzajúcich aj doteraz z možností jeho digitalizovaného modelu, podľa odhadov predpokladá moderný priestor, vrátane dodržania klimatických a svetelných štandardov, predpokladá využitie cca 150 m² pre model a ďalších 250 m² pre sprievodné prezentácie. Vystavenie Hypšmanovho modelu Prahy predpokladá ďalších cca 100 m². Expozícia ikonografického materiálu pre dokumentáciu pražského urbanizmu potom predpokladá plochu až 1000 (a viac) m² a výzvou ju aj zber a výroba ďalších modelov týkajúcich sa vývoja Prahy. Predpokladaná plocha ich prezentácie môže byť tiež až 1000 m². Predpokladá sa však, že súčasťou tejto expozície by mohlo byť aj bádateľské centrum, vybavené súčasnou technikou pre štúdium dokladov dejín pražského urbanizmu na ploche cca 500 m². Celková expozičná plocha potrebná pre vytvorenie múzea činí 4.500 m². V prípade, že by mali byť súčasťou takéhoto múzea i zbierky stredoveké, potom optimálny nutná plocha pre expozície tvorí aspoň 5.000 m².

Otázkou zostáva využitie hlavnej budovy MMP na Florenci pre expozície. Pri rozdelení expozícií a prezentácií je určite dobré brať do úvahy historickosť hlavnej budovy, postavenej na konci 19. storočia, ktorá dáva interiérom svojrázny kolorit, ale zároveň sa jedná o budovu pamiatkovo chránenú s určitými interiérovými obmedzeniami.

2. PRAŽSKÉ ARCHEOLOGICKÉ MÚZEUM

Archeológia odhaľuje tajomstvo našej najstaršej histórie, približuje nám spôsob existencie a podivuhodnosti kultúry dávnych ľudských pokolení, ktoré tu žili pred nami. Archeologické nálezy, náležite prezentované, tak poskytujú nielen príležitosť ku zmysluplnému využitiu voľného času návštevníkom všetkých vekových kategórií, ale stávajú sa prostriedkom na vytváranie a prehľbovanie vzťahu najširšej verejnosti k vlastnej histórii. Zároveň pôsobia na zvyšovanie všeobecného povedomia o význame a kultúrnu hodnotu archeologických pamiatok pre celú spoločnosť - ochranu a záchranu archeologického kultúrneho dedičstva si totiž bez účasti verejnosti nemožno vôbec predstaviť. Nutnou podmienkou v tomto prípade je však práve možnosť nielen uchovávať ale aj prezentovať výsledky archeologických výskumov verejnosti atraktívnym a zrozumiteľným spôsobom.

Hlavné mesto Praha vďaka svojej, po všetkých stránkach výhodnej, polohe je oddávna vyhľadávaným a obľúbeným miestom k zdieľaniu, a teda aj bohatým územím s archeologickými nálezmi zo všetkých období od praveku, cez stredovek až po novovek. Odrazom toho je skutočnosť, že len v archeologických zbierkach MMP sa v súčasnosti nachádza už vyše 600.000 predmetov a ich celkov, vrátane špičkových archeologických nálezov celoštátneho a európskeho významu. Múzejné archeologické zbierky sa nepretržite rýchlym tempom rozvíjajú najmä od 70. a ešte viac od 90. rokov 20. storočia, a to ako vlastnou činnosťou múzea, tak podľa platnej legislatívy aj činnosťou ďalších v Prahe pôsobiacich, nezberkotvorných inštitúcií. Archeológia dnes tvorí už plné dve tretiny zbierkových fondov MMP a ich objem v súčasnosti pomerne rýchlo narastá, pretože múzeum po dokončení veľkokapacitného depozitára pre archeologické zbierky zintenzívnilo preberanie archeologických nálezov, získaných v Prahe nezberkotvornými archeologickými inštitúciami. Po-

čet archeologických predmetov tak v blízkej budúcnosti dosiahne počtu niekoľkých miliónov.

Na rozdiel od pozornosti venovanej záchrane miznúcich archeologických pamiatok, v ohľade prezentácie získaného bohatstva archeologických zbierok, resp. archeologického dedičstva vôbec, má Praha voči svojim občanom veľký dlh a dlhodobo zaostáva za ostatnými európskymi i svetovými metropolami.

3. REKONŠTRUKCIA HLAVNEJ BUDOVY MMP A MOŽNOSTI PREZENTÁCIE JEHO ZBIEROK

V najbližších rokoch má prebehnúť rekonštrukcia interiérov historickej budovy MMP na Florenci. Je zjavnou skutočnosťou, že v hlavnej budove po jej rekonštrukcii už nebude priestor pre prezentáciu archeologických zbierok a veľkej časti historických zbierok. Budova svojím charakterom, vnútorným usporiadaním aj rozmermi výstavných sálov potrebám modernej, najmä archeologickej, ale aj historickej expozície nevyhovuje, na čom ani jej rekonštrukcia nič nezmení. Nové, moderné spôsoby prezentácie archeológie a najmä archeologického materiálu vyžadujú dostatok vnútorne nekomplikovaného priestoru s možnosťou variabilného usporiadania, aby bolo možné prezentovať najnovšie poznatky archeológie s využitím rekonštrukcii, replikácii i interaktívnych a hravých prvkov spolu s modernou technikou a vytvoríť expozície, ktoré budú pre návštevníkov zaujímavé a atraktívne. Optimálnym riešením tohto komplexu problémov je vybudovanie Pražského archeologického múzea. Zároveň je žiadúce doviest' expozície Pražského historického múzea moderným spôsobom minimálne do 20. storočia, najlepšie však do súčasnosti.

4. POTREBA DOKONČENIA VNÚTORNEJ REŠTRUKTURIZÁCIE MMP

Zriadenie Pražského archeologického múzea, ako organizačnej zložky MMP, bude zároveň krokom k dokončeniu jeho postupnej vnútornej reštrukturalizácie, ktorá začala už v roku 1995, kedy bola do múzejnej štruktúry integrovaná ako viac-menej autonómna zložka národná kultúrna pamiatka Villa Müller. Ponúka sa tak príležitosť konštituovať v rámci MMP tri zložky: Pražské historické múzeum, Pražské archeologické múzeum a Centrum pamiatok modernej architektúry.

5. HLAVNÉ PARAMETRE NOVEJ BUDOVY MMP

- Optimálnu podobu predstavuje niekoľkopočetná stavba, s výrazným tematickým a vtipne riešeným prístupom a vonkajším plášťom budovy, s parkoviskom a príslušným vonkajším priestorom.
- Objekt musí byť dobre dopravne dostupný, a to ako pre peších, tak i cyklistov a motorizovaných návštevníkov (nutné dobré spojenie MHD).
- Stavba aj prevádzka novej budovy múzea bude spĺňať moderné ekologické merítka za využitia moderných technológií.
- Prevádzka novej budovy múzea bude plne bezbariérová.
- Súčasťou múzea budú ako expozičné a výstavné priestory vrátane zodpovedajúceho návštevníckeho zázemia, tak i časť pracovne- prevádzkovej a depozitárna.
- Expozičné a výstavné priestory budú vnútri čo najvoľnejšie a členené iba pohyblivými priečkami podľa požiadaviek jednotlivých expozičných oddielov, ktoré budú zároveň variabilne prestaviteľné, aby umožňovali budúce úpravy a aktualizácie expozície v dlhodobom časovom horizonte.
- Expozícia bude tvorená mnohovrstvovo: originálmi v zakomponovaných „nedobytných“ vitrínach, replikami voľne umiestnenými a prístupnými v priestore, modernými multimediálnymi prvkami (zvuk, obraz, počítačovej animácie atď.), výtvarne-obrazovou zložkou a štruktúrovaným minimalizovaným textovým sprievodom. Svoje špecifiká má prezentácia archeologických i historických zbierok.
- V línii komunikácie, prechádzajúcej jednotlivými časťami expozícií, budú miesta ku spočinutiu návštevníkov a priestor pre výučbu či hru priamo na mieste (pre skupiny či školské triedy).
- Jedným z cieľov múzea bude živý kontakt s verejnosťou, predovšetkým s deťmi a mládežou v duchu súčasných najmodernejších trendov v tejto oblasti, prostredníctvom hravých, tematicky pestrých výukových, zážitkových a prezentačných programov, vytváraných a riadených špecializovanými lektormi.
- Pozornosť musí byť venovaná dostatočnému, funkčnému, logicky riešenému a príjemnému priestoru pre návštevnícku prevádzku.
- Múzeum musí mať funkčne riešené komunikačné priestory a dostatočné prevádzkové zázemie vrátane elektronického riadiaceho centra, logistické časti a parkovacích plôch.

B ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STAVBE

názov stavby:	Nová budova Múzea hlavného mesta Prahy na Těšnove
miesto stavby:	Park Těšnov, Praha 8, Florenc
vymedzené ulicami:	Na Poříčí, Wilsonova, Těšnov
zastavaná plocha:	4450 m ²

C URBANISTICKÉ RIEŠENIE

Priestor určený k zástavbe je vymedzený ulicami Na Poříčí, Wilsonova a Těšnov. Nachádza sa na ploche dnešného Parku Těšnov. Samotný park sa nachádza na rozhraní Prahy 1 a Prahy 8. Toto rozhranie umocňuje bariéra severojužnej magistrály, priamo susediacej s riešeným pozemkom. Park Těšnov síce patrí do mestskej časti Praha 8, ktorá posledných 20 rokov prechádza intenzívnym stavebným rozvojom hlavne administratívnych stavieb veľkého merítka, ale práve jeho polohou voči telesu magistrály sa viac približuje merítku mestskej zástavby Prahy 1. Navrhovaná výška v najvyššej časti budovy najbližšie ku križovatke ulíc Těšnov a Na Poříčí preto svojou výškou 27 metrov neprevyšuje nároznú budovu oproti a postupne sa smerom na sever znižuje v štyroch úrovniach až na výšku 21 metrov, ktorá opäť rešpektuje výšku rímsy protifahej budovy. Stavba sa voči magistrále stavia chrbtom, a svojim odstupňovaným hmotovým a pôdorysným riešením dodržiava rovnomerný odstup od ulice Těšnov.

Hlavný vstup navhovanej budovy je situovaný do rušnej ulice Na Poříčí, ktorá je svojim pokračovaním v podobe ulice Sokolovská hlavnou Karlín-

skou triedou a spája túto mestskú časť s historickým centrom mesta. V bezprostrednej blízkosti sa nachádza stanica metra Florenc a frekventované električkové zastávky Florenc a Bílá Labuť. Riešené územie je v pešej dostupnosti autobusovej stanice Florenc a len o kúsok ďalej sa nachádzajú dve najdôležitejšie železničné stanice; Praha Hlavní nádraží a Masarykovo nádraží.

Návrh počíta s úpravou dopravnej situácie v mieste stavby. Dôjde k zúženiu nájazdových rámp na magistrálu a vytvorenie jednosmernej komunikácie okolo bloku medzi ulicami Stárkova, Klimentská a Těšnov. Oblúk v severnej časti trasy električky v ulici Těšnov bude mierne rozšírený, čím sa zruší terajšie parkovisko nachádzajúce sa v centre uličného priestoru a vznikne veľkorysejší priestor ako pre samotnú budovu, tak aj pre verejný priestor ulice pred ňou. Návrh ráta takisto s odstránením električkovej slučky, ktorá sa momentálne v parku nachádza. V severnej časti sa nachádza vstup do administratívnej časti budovy, vjazd do podzemných garáží, zásobovanie a odvoz odpadu.

D ARCHITEKTONICKÉ RIEŠENIE

Cieľom projektu bolo vytvorenie návštevnícky atraktívnej stavby, ktorá bude pôsobiť svetlým, prehľadným a otvoreným dojmom a sprístupní návštevníkom široké spektrum expozičných, ale aj výukových, bádateľských, či spoločenských priestorov. Prehliadka výstavy starej budovy MMP na Florenci na mňa pôsobila svojimi tmavými robustnými priestormi unavujúco a snažil som sa navrhnuť stavbu, ktorá návštevníkom miesto vyčerpávajúcej prehliadky artefaktov sprostredkuje pomocou architektonicky atraktívnych priestorov, živého kontaktu s verejnosťou, zážitkových a prezentačných programov a doplnkových aktivít radostné strávenie voľného času s poučením zo spôsobu života našich predkov. Výstavné priestory sú riešené v duchu najnovších trendov v oblasti múzejníctva a sú navrhnuté čo najvoľnejším spôsobom, členiteľné pohyblivými priečkami podľa aktuálnych požiadaviek na výstavu. Miera prirodzeného osvetlenia vo výstavných priestoroch je navrhnutá v závislosti na type výstavy nachádzajúcej sa v danom priestore.

Architektonické a materiálové poňatie stavby je navrhnuté tak, aby prenieslo akýsi vnútorný obraz, ktorý sa nám zjaví pri slove archeológia, do podoby modernej budovy. Prím v použitých materiáloch hrá pohľadový betón. Všetky materiály použité v návrhu pôsobia prirodzeným, monumentálnym a tvrdým dojmom. Je to akási jaskyňa, pretvorená do modernej podoby, zároveň však svetlá a dostatočne otvorená pre príjemný pocit z návštevy. Geometria budovy a akustická odrazivosť použitých materiálov vo mne evokuje tichý šum ľudí v zamyslení sledujúcich výstavu, ktorého tempo udávajú zvuky krokov pri pohybe medzi exponátmi. Samotná budova sa svojou formou a použitím trhlín na fasáde stáva sama exponátom v priestore mestského ruchu exponovaného priestoru Florencu, v priamom kontakte s telesom magistrály.

Navrhovaná budova má ortogonálny pôdorysný systém, odstupňovaný s myšlienkou zachovania jednotného odstupu od ulice Těšnov. Toto odstupňovanie funguje jednak v pôdorysnej stope, rovnako však výškovo a to s dôrazom ako na subjektívny harmonický dojem z veľkosti jednotlivých hmôt, tak na objektívne rešpektovanie výšky okolitej zástavby. Nutnosťou pri navrhovaní múzea je reprezentatívny verejný priestor, ktorý umožňuje zhromaždenie väčšieho množstva ľudí a dôstojný nástup do budovy zároveň vyzdvihne samotnú architektúru stavby. Hlavný vstup je situovaný do priestoru ulice Na Poříčí a je pred ním ponechané voľné priestranstvo slúžiace pre exteriérovú výstavu, rôzne experimenty, či rekonštrukcie.

Centrálnym priestorom celej stavby je átrium otvorené cez všetky

poschodia, na ktoré nadväzujú jednotlivé priestory. Na prízemí sa nachádzajú všetky návštevnícke priestory, ktoré sú verejne prístupné bez nutnosti zakúpenia vstupenky a sála pre prechodnú výstavu. Časť tejto výstavy je voľne prístupná v priestoroch átria ako lákadlo pre návštevníkov na ďalšie objavovanie expozícií. Nachádza sa tu takisto knižnica prepojená s bádateľským centrom v druhom poschodí, multifunkčná prednášková sála, ktorú je možné pomocou mobilných priečok podľa potrieb rozdeliť, sál pre prednášky archeológov, detská dielňa s herňou, šatne, múzejný obchod či kaviareň, ktorá môže fungovať samostatne s prístupom z predpriestoru budovy. Celé prízemie je navrhnuté tak, aby v prípade prednášok alebo spoločenských programov vo večerných hodinách dokázalo fungovať nezávisle od otváracej doby múzea. Druhé poschodie je už venované expozíciám, a to expozícií Langweilovho a Hypšmanovho modelu Prahy, ako jedného z hlavných lákadiel múzea, expozíciám urbanizmu a ikonografie. Nachádza sa tu aj bádateľské centrum, slúžiace na štúdium dokladov dejín pražského urbanizmu.

Na treťom poschodí sa nachádza historická expozícia a časť expozície archeologickej, ktorá pokračuje o poschodie vyššie. Hmotové riešenie prelínajúcich sa objemov s rôznymi výškami umožňuje vytvoriť v najvyššom poschodí priestory s rozličnou svetlou výškou podľa potrieb vystavovaných predmetov, rekonštrukcii, či replikácii. Na štvrtom poschodí sa nachádza aj manipulačný depozitár, bohato výškovo odsadený od prípadných následkov povodní.

Administratívna časť stavby je umiestnená v severnej časti a je navrhnutá s konštrukčnou výškou 5,55 metra v prvom poschodí, a 3,7 metra v druhom až piatom poschodí. Všetky poschodia sú prepojené s múzejnou časťou servisným koridorom, v ktorom sa nachádza nákladný výťah, manipulačný sklad a únikové schodisko. Výškový rozdiel medzi tretím a štvrtým poschodím administratívnej časti a tretím poschodím múzejnej časti je riešený pomocou schodiska. Celá časť má samostatný vstup z ulice Na Poříčí a nachádzajú sa tu priestory pre zásobovanie objektu, údržbu, konzervátorské dielne, pracovne zamestnancov múzea a riaditeľstvo MMP. V troch administratívnych poschodiach je na každom z nich navrhnutá zasadacia miestnosť pre jednanie jednotlivých úsekov. Objekt je čiastočne podpivničený a v suteréne sa nachádzajú sklady, odpadové hospodárstvo, technické zariadenie, velín a bezpečnosť a 10 parkovacích státí pre imobilných návštevníkov a zamestnancov.

E MATERIÁLOVÉ A KONŠTRUKČNÉ RIEŠENIE

Kompozícia prelínajúcich sa objemov je tvorená dvoma druhmi materiálov; pohľadového betónu a skla. Obvodové steny betónovej časti sú vytvorené z prefabrikovaných železobetónových sendvičových panelov a nachádzajú sa v nich trhliny vyplnené taveným sklom. Tieto škáry sú miestami povrchové a miestami prestupujú až do interiéru, kde vytvárajú atmosférické svetelné efekty. Tieto trhliny evokujú rozpukaný kameň a pomocou prenikania svetla z interiéru nás vtáhuje do budovy s túžbou odhaliť čo sa za nimi nachádza. Druhým prevládajúcim prvkom na fasádach je sklenený plášť, zatienený predsadenou konštrukciou bieleho matného plastu. Tieto plastové lamely jednak z veľkej časti zabraňujú priamemu prenikaniu slnečných lúčov do expozičných priestorov, a zároveň sú od seba odsadené dostatočne na to, aby umožňovali výhľad do ulice, najmä pre zamestnancov z kancelárskych priestorov. Konštrukčný systém je z monolitického železobetónu riešený ako kombinovaný stĺpovo stenový systém. Steny sú navrhnuté na hrúbku

300mm, stĺpy majú rozmer 600x600mm. Vodorovné nosné konštrukcie sú z dôvodu väčších rozponov navrhnuté z predpäťých železobetónových panelov. Najväčší bežný rozpon je 12 metrov. Kvôli zachovaniu nenaarušeného priechodu od vstupu do átria je 16 metrový rozpon medzi nosnými stenami riešený bez stĺpov pomocou prievlakov vysokých 1500 milimetrov. Obvodové steny sú nosné, prefabrikované železobetónové sendvičové panely. V administratívnej časti je hrúbka nosných stien 200mm, stĺpy kruhové majú priemer 400mm, ostatné 500x300. Priečky medzi kancelárskymi sú ľahké montované, s presklením do chodby. Objekt je čiastočne podpivničený a založený na pilotoch. Povrchová úprava vnútorných stien je vo väčšine priestorov navrhnutá ako pohľadový betón, v priestoroch expozície ikonografie je použitá omietka a biela maľovka. Podlahy sú liate stierkové a pod stropom sú montované podhlady.

F POŽIARNE RIEŠENIE

Objekt je pre zásahové vozidlá prístupný po spevnenej ploche. V prízemí je únik zaistený niekoľkými výstupmi na terén. Celkovo sa v budove na-

chádzajú 4 únikové schodiská (CHÚC typu B), jedno pre administratívnu a 3 pre múzejnú časť.

G ANALYTICKÁ ČASŤ

1. OPEVNENIE NOVÉHO MESTA PRAŽSKÉHO

Riešený pozemok sa nachádza prakticky v mieste, kde viedlo opevnenie Nového Mesta pražského. Na južnom, v mieste hlavného vstupu do budovy stála do jej zbúrania v roku 1876 Poříčská brána.

Nové Mesto bolo od 14. storočia opevnené gotickými hradbami, ktoré dal vybudovať Karel IV.. Boli dlhé 3430 metrov, viedli od Vyšehradu ku Karlovu a vo svojej gotickej podobe vydržali až do druhej polovice 17. storočia. Barokové bastiónové opevnenie Nového Mesta vzniklo v rokoch 1653 až 1730. Opevnenie bolo zosilnené asi dvadsiatimi baštami pomenovaných podľa svätých patrónov. Tieto hradby boli i po sedemročnej vojne približne sto rokov udržiavané, bez toho že by sa uplatnili pri vojenskej akcii. Platil revers o pevnostnom rajóne, podľa ktorého nesmel byť v určitej vzdialenosti od hradieb (300 sáhov, v prípade Karlína a Smíchova 600 sáhov – 600 resp. 1200 m) vystavaný bez súhlasu vojenských orgánov žiadny objekt. Aj povolené stavby museli byť v prípade vojnového nebezpečenstva odstránené na vlastné náklady majiteľa. Bastióny sa rozkladali na južnej strane terajšieho Hlávkovho mostu, v priestore dnešnej Wilsonovej triedy, na Florenci, kde teraz stojí budova Muzea hl. m. Prahy, na vyústení Hybernské ulice U Bulhara a tak by sme mohli v menovaní pokračovať. Na mieste bastiónu č. XXIV sv. Petra a Pavla sa dnes rozprestiera časť Vrchlického sadov medzi Hlavným nádražím a Opletalovou ulicou na mieste neďaleko bastiónu sv. Štěpána dnes dominuje budova Národného múzea. Ďalšie bastióny sa rozkladali smerom k Nuselskému údoliu a od Karlova chránila Prahu stredoveká novomestská hradba z doby Karla IV. V tyle bastiónov od Žitnej brány k bastiónu na Karlove (č. XXX) do severného predmestia Nuselského mostu súčasne prebiehala línia stredovekého opevnenia.

Aby bol pohyb nepriateľa a jeho prístup k mestu čo najviac sťažený, bol v pražského opevnenia použitý systém hlbokých vĺčích jám po celej šírke vozovky až do polovice krytého prejazdu vo vnútri brány. V dobe mieru sa cez túto jamu pokladali drevené trámy. U niektorých brán bola ich obranyschopnosť zvýšená vybudovaním ravelinu (predhradbie). Brány boli s ravelinom spojené dreveným mostom, ktorý bolo možné v dobe ohrozenia rozobrať, prípadne spáliť. Aj tieto drevené mosty sťažovali bežnú komunikáciu a boli odstraňované až v polovici 40. rokov a nahradzovali sa zemným násypom, po ktorého chrbte viedla cesta. Drevené mosty zostali len v časti tesne pred bránami. Pražské opevnenie však malo radu nedostatkov, v jeho systéme sa nenachádzali predsunuté postavenia, takže nepriateľ mohol hradby i mesto ostreľovať z okolitých výšin. Za plnohodnotnú časť opevnenia sa dá pokladať len Vyšehradská citadela, ale jej význam, vzhľadom k vzdialenosti, bol pre obranu mesta sporný.

Po skončení napoleónskych vojen začali hradby strácať svoju funkčnú podstatu. Začali sa porušovať predpisy o pevnostnom rajóne. Chátrali a

zároveň krásneli záhradkami, parkami a takisto jednotlivými budovami. Napriek tomu hlavne vojenské orgány podporovali zosilnenie hradieb. Rôznymi stavebnými činnosťami sa hradby obnovovali, razili sa priechody a rozširovali bastióny. Priechod do Prahy umožňovalo 7 brán. Jednotlivé brány boli ešte v priebehu 18. a 19. storočia prestavované, rada z nich len pár rokov pred zbúraním. Napríklad baroková Újezdská brána, vystavaná v rokoch 1693 až 1703 na mieste pôvodnej gotickej brány, bola prestavaná roku 1862 v štýle tudorovskej gotiky a zbúraná bola o tri desaťročia neskôr v roku 1891. Podobne i Poříčská brána, z prelomu 17. a 18. storočia, bola prestavaná až v roku 1858, teda necelých dvadsať rokov pred jej zbúraním. Koňská brána, ktorá nadobudla novú podobu až v roku 1831, bola zbúraná roku 1875.

2. BÚRANIE HRADIEB A VEREJNÉ PARYKY

V rokoch 1827 až 1830 boli zo zbierkovej akcie založené verejné sady na novomestských hradbách od Konskej k Poříčskej bráne (od Národného múzea k ulici Na Poříčí). Podnetom k ich založeniu sa stal obežník najvyššieho purkrabieho grófa Chotka z novembra 1827, kde upozorňuje na nedostatok príjemných tienistých sadov v Prahe a za najvhodnejšie miesto výsadby označuje plochu na hradbách. V roku 1829 bolo pražskej obci cisárom povolené, aby z vlastných prostriedkov zriadila na hradbách medzi bastiónom XXVI, sv. Štěpána, a Poříčskou bránou nové sady. Jednalo sa skôr o výhľadkovú promenádu vytvorenú trojitým stromoradiem s vysadenými okrasnými kermi a kvetinami, vinutými cestičkami a lavicami na vyrovnaných plochách bastiónov, neskôr doplnenú obľúbenými kaviarňami Viktoria (1850) a Bohemia (1857) a kaviarňou Weisovou. Zelený pruh promenád s trávnikmi, alejami a lavičkami vznikol aj na vnútornej strane hradieb. Na sady na hradbách naväzovali ďalšie hostinské a kvetinové záhrady. Tieto sady sa spolu s pavilónmi, otvorenými besiedkami so strieškou (gloriety) a kaviarňami ponúkajúcimi výhľad na Prahu stali najobľúbenejším miestom prechádzok. Najvýznamnejším impulzom pre rozvoj mestskej zelene bolo však až odstránenie hradieb. Pevnostný status Prahy bol zrušený už dekrétom Márie Terézie z 30. apríla 1749. Neudržované valy obklopujúce mesto sa začínali pomaly rozpadáť, keď sa Praha dostala ešte niekoľkokrát do obranných akcií. Hradby preto boli znovu čiastočne obnovované, až v roku 1818 došlo k opätovnému vyhláseniu Prahy za pevnosť. O prevratnosti vývoja svedčí fakt, že ešte v rokoch 1858 a 1862 – krátko pred zrušením pevnosti – boli prestavané a vlastne znovu postavané dve nové reprezentatívne brány na Poříčí a na Újezde. Tieto brány boli potom o 14 rokov zbúrané.

Prvé vojenské mapovanie (1764-1768)

Druhé vojenské mapovanie (1836-1852)

Až rozhodnutím cisára Františka Jozefa I z 30. októbra 1866 je pražskej obci dovolené vykúpiť hradobné pásmo od vojenského eráru, napriek tomu že podľa pôvodného sľubu mala obec získať pozemky zdarma ako náhradu za škody spôsobené pruským obsadením. Len za druhý úsek medzi Slepou bránou a Karlovom musela obec v roku 1887 zaplatiť eráru takmer pól milióna zlatých a ďalšie desiatky tisíc potom za rozobratie hradieb a uloženie stavebnej sute. Navyiac bolo rozhodnutie o zrušení podmienené tým, že v prípade vojnového ohrozenia sa mesto zaväzuje postaviť hradby nové. Jednanie medzi obcou a vojenským erárom bolo trápením a trvalo až do roku 1874.

Búranie bolo zahájené v roku 1874 na stanici Společnosti státní dráhy, kde zmizla priehrada medzi jeho vnútornou a vonkajšou oblasťou. Tým začalo cez dvadsať rokov trvajúce obdobie odstraňovania prevnostného okruhu, jeho parcelácie a následného zastavania. Postupne tak padla do roku 1876 nová brána Poříčská, Konská, posledné zbytky morušových drevená aréna a obe kaviarne v sade na hradbách. V druhej etape bola zbúraná roku 1885 špitálska bránka na Hradčanech, v r. 1891 nová brána na Újezdě, 1895 gotické hradby od Slepé brány ku Karlovu a 1898 Strahovská s oboma domami mýtneho a so starou renesančnou malovanou bránkou z roku 1619. Ako poslednú akciu v búraní hradieb sa dá uviesť odstránenie Windischgrätzovej steny pozdĺž záhrady Pražského hradu Na Valech a prerazenie portálu na schodisko v Rajskej zahradě v rokoch 1923 – 25. Zbúraním hradieb síce zanikajú sady na hradbách, ale je rozhodnuté, aby jedna tretina novo získaných pozemkov (cca 7 ha) bola venovaná na vybudovanie mestských verejných parkov. Skupina architektov (J. Schulz, V. I. Ullmann, A. Wiehl ad.) však navrhovala parkovú úpravu a niektorí z nich dokonca v roku 1874 publikovali projekt zeleného pásu. Spôsobu využitia územia sa venoval aj pamätný list z roku 1873, ktorý futovo straty parkov na pevnostných baštách a zdôrazňoval dôležitosť celkovej koncepcie vzniknutej zo súťaže.

Stále zreteľnejšie sa však presadzovala špekulatívna parcelácia a nakoniec sa nedodržala ani podmienka vojenskej správy, aby najmenej dvadsať percent územia bolo ponechané na verejné sady, ani zemský zákon o zásadách parcelácie z roku 1878. Obec videla vo využití pevnost-

ného pásma príležitosť pre zlepšenie svojej finančnej situácie a návrat prostriedkov vynaložených na odkúpenie opevnenia. Taktiež Kráľovská obec Vinohrady nechala urýchlene rozparcelovať a zastavať pozemky priliehajúce k bývalému opevneniu, čím fakticky zablokovala možnosť zriadiť v bývalom pevnostnom páse súvislý verejný park.

Našťastie sa predsa len podarilo založiť niekoľko parkov, bohužiaľ však neboli vzájomne prepojené. Až o mnoho neskôr sa ukázalo, ako malý a nedostatočný podiel bol na tento účel venovaný a o čo lepšie sú na tom mestá, ktoré verejnej zeleni venovali celý bývalý hradobný pás.

V miestach bývalého opevnenia postupne vznikajú štyri významnejšie sady (Vrchlického, Jana Švermy, Čelakovského a na Karlově). V rokoch 1875 až 1876 je na mieste zrúcaných hradieb založený Veľký mestský sad, dnešné Vrchlického sady (1913) pred Hlavním nádražím. Jeho plány vypracoval riaditeľ pražských sadov František Malý. Neskôr spolupracujú F. Thomayer, J. Fiala a K. Skalák. Dôraz je kladený na uplatnenie vody (pred skalnatým pozadím je upravený rybníček s ostrovom a malý umelý vodopád). Táto koncepcia sadu, dnes podstatne zredukovaného, nie je dochovaná, pretože je v rokoch 1971 až 1977 na úkor parku rozšírené Hlavní nádraží (J. Šrámek, A. Šrámková, J. Janda, J. Bočan) a upravený predstaničný priestor.

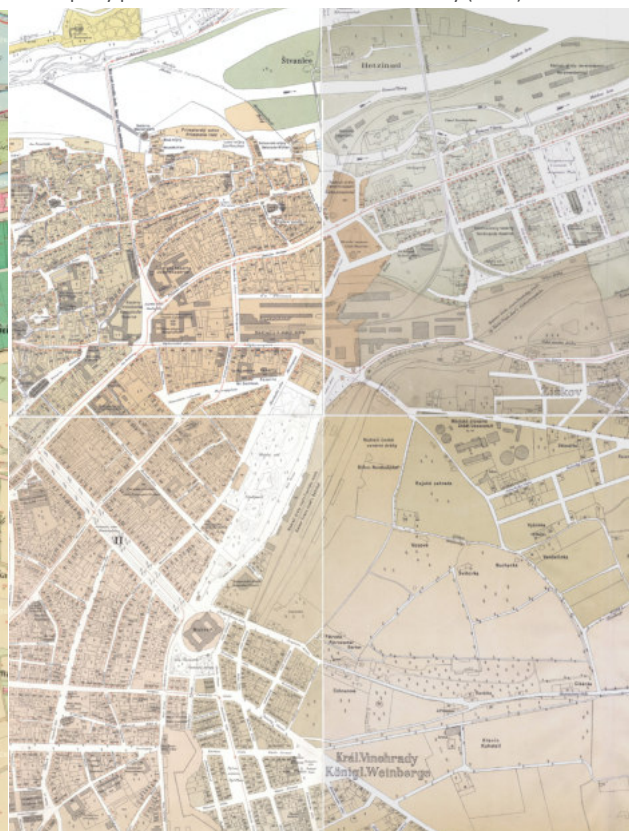
V tej istej dobe vznikajú podľa plánu mestského záhradníka Františka Malého hektárové Městské sady na Poříčí, dnešné sady Jana Švermy. V rokoch 1882 až 1885 je založený podľa plánu záhradného architekta Františka Thomayera Menší městský park, dnešné Čelakovského sady, u Národního muzea. Tento sad je dnes takisto podstatne zredukovaný. Poslednou zo série parkov vzniknutých v mieste opevnenia je Karlov, založený v roku 1902 podľa plánov Karla Skaláka.

Ďalšou závažnou ranou pre tieto parky bolo vybudovanie Magistrály v trase bývalého opevnenia (1973 až 1978) a ďalších budov (1966 až 1973 Federálního shromaždění – K. Prager, J. Albrecht, J. Kadeřábek). Z pôvodného konceptu teda do súčasnosti zostalo ešte menej

Cisársky odtlačok stabilného katastra (1840)

Polohopisný plán kráľovského hlavného mesta Prahy (1884)

3. PRÍKLADY PLÁNOVANIA MIEST V OBLASTI BÝVALÉHO OPEVNENIA

Ringstraße, Viedeň

V roku 1857 dochádza vo Viedni k zásadnému rozhodnutiu, ktoré má vplyv nie len na ďalší rozvoj metropole podunajské monarchie, ale je príkladom pre mnoho ďalších európskych miest – zrušenie hradieb, rozšírenie vnútorného mesta a vytvorenie bulváru s verejnými budovami a rozsiahlymi mestskými parkmi – Ringstraße.

Politická situácia v polovici 19. storočia bola značne zložitá a stretávalo sa niekoľko protichodných záujmov. Roku 1850 získala Viedeň vlastnú samosprávu, bola však aj centrom Dolného Rakúska a celej stredoeurópskej monarchie a zároveň rezidenčným mestom cisárskeho dvora. Všetky tieto hľadiská bolo potrebné v plánovaní Viedne zohľadniť.

Na začiatku tohto procesu stojí povolanie Františka Jozefa I., ktorý v roku 1857 slávnostne nariadil rozširovanie mesta Viedne. K tomu mala byť zostavená komisia, ktorá by sama navrhla základný plán rozšírenia, čo bol v tej dobe najobvyklejší spôsob riešenia podobnej situácie. Následne však bolo rozhodnuté o tom, že bude vypísaný konkurz na riešenie rozšírenia mesta. K posúdeniu návrhu mala byť stanovená komisia zo zástupcov ministerstiev, polície, dolnorakúskeho miestodržiteľstva, mesta Viedne a odborníkov. Najlepšie projekty mali byť ocenené a z ocenených návrhov potom mal byť vypracovaný základný plán, ktorý bude predložený cisárovi k schváleniu.

25. decembra 1857 bol zámer zverejnený vo Wiener Zeitung, čím sa rozpútala búrlivá diskusia o rozšírení mesta medzi odbornou verejnosťou i medzi obyvateľmi Viedne. Minister vnútra najprv poveril veľvyslancov v rôznych európskych zemiach podaním správy o podobných urbanistických opatreniach pri rozširovaní miest v zahraničí. Ďalej zaistil plánované podklady pre vypísanie konkurzu (nové zameranie a súpis glacis a nové výškové zameranie územia vč. súpisu kasematov). K vypracovaniu konkurzného zadania potom bola vytvorená zmiešaná komisia zo zástupcov centrálnych úradov, cisára, samosprávy a architektov. V januári 1858 bolo zadanie konkurzu k vypracovaniu základného plánu rozšírenia mesta dokončené. Výsledky konkurzu, ktorý bol prvou medzinárodnou urbanistickou súťažou v Rakúsku, sa mali stať podkladom pre konečné vypracovanie základného plánu.

Záujem, ktorý súťaž vyvolala doma i v zahraničí, predčil všetky očakávania. Do konca lehoty k odovzdaniu súťažných návrhov sa v kancelárii prezidenta ministerstva vnútra zišlo 85 súťažných návrhov. K ich posúdeniu bola menovaná zmiešaná komisia zložená opäť zo zástupcov štátnej správy, samosprávy, záujmových korporácií a odborníkov, pričom bol okruh dotknutých orgánov oproti komisii k vypracovaniu konkurzného zadania ešte značne rozšírený.

Všetky súťažné projekty boli verejne vystavené v galérii Akadémie výtvarných umení vo Viedni. Výstava mala neobyvkle vysokú návštevnosť. Ľudia sledovali s veľkou pozornosťou jednotlivé návrhy. Ešte pred vyhlásením výsledkov zamestnával konkurz všetkých viedenských robotníkov, ktorí obšírne informovali verejnosť o jednotlivých projektoch. Výstavou konkurzných projektov sa zaoberali aj zahraničné periodiká sériami článkov, v ktorých posudzovali jednotlivé návrhy.

Nakoniec boli vybrané tri najlepšie projekty bez stanovenia poradia. Pretože nebol žiadny z ocenených návrhov uznaný ako najlepší, cena bola rozdelená na tri rovnaké diely. Ďalších šesť projektov bolo doporučených k primeranému oceneniu, pretože obsahovali momenty zaujímavé pre vypracovanie základného plánu.

Stanovená komisia mala z víťazných návrhov zostaviť definitívny základný plán. Koncept návrhu bol 13. apríla 1859 predložený komisii, do ktorej boli prizvaní reprezentanti iných odvetví, aby bolo možné spracovať aj ich pripomienky. 17. mája bol návrh predložený cisárovi a po diskusii

na ministerskej konferencii bol 1. septembra 1859 definitívne schválený. Aby bol tento veľkolepý projekt (200 ha, tj. Asi 200 futbalových ihrísk) úspešný, nezávislý na politických zmenách, spočíval v troch pilieroch – súťaži, komisii a fondu pre rozširovanie mesta. Fond celý tento veľkolepý projekt financoval bez využitia peňazí z daní, nebol podriadený kontrole účtovného dvora ani štátnemu rozpočtu, a preto nebol ohrozený ani deficitom štátnych financií. Glacis totiž zostal v majetku ministerstva vnútra a fond ho spravoval. Fond predával podľa základného plánu za pomerne vysokú cenu parcely súkromníkom. Z takto získaných prostriedkov potom boli realizované verejné stavby. Fond dával na zriadenie verejných zariadení, škôl, parkov či tržníc pozemky mestu Viedeň, tá sa však musela zaviazat' že pozemky budú navždy využívané daným spôsobom. V tomto spočíval veľký rozdiel situácie v Prahe, kde mesto muselo vojenské pozemky na zrúcaných hradbách draho od eráru vykupovať. Výsledkom niekoľkotýždňovej práce komisie je natoľko kvalitný a flexibilný plán, ktorý umožnil ďalší rozvoj Viedne a bližšie detailné plánovanie po celú druhú polovicu 19. storočia. Plánovanie a realizácia Ringstraße je posledným veľkým podnikom mestského rozšírenia v druhej polovici 19. storočia, hlavným dielom historizmu a gründerského obdobia. Veľkolepý historizmus Ringstraße je skanzenom tohto konzervatívneho a zároveň v pokrok veriaceho oficiálneho štýlu gründerkej doby. Historické vzory pritom majú evokovať morálne-filozofické asociácie, grécko-rímske súvisia s demokraciou (parlament), gotické s občianskou hrdosťou (Votivný chrám, radnica), renesančné s humanistickým vzdelaním (múzeá, opera, Burgtheater, univerzita), vládou (Hofburg), benátske formy s obchodom (burza).

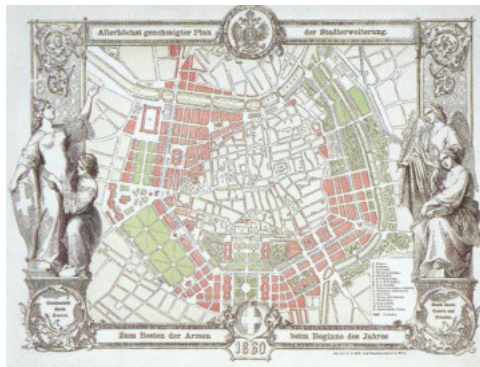
Príklad Ringstraße je mimo iné aj veľmi výraznou a inšpiratívnou realizáciou verejnej mestskej zelene. Zelené plochy glacis totiž boli rekreačne využívané, a preto musela byť ich strata nejak kompenzovaná. Obyvateľstvo navyše nebolo ešte tak mobilné a chcelo sa rekreovať tam, kde žije. Navyše boli kvôli veternej povahe počasia vo Viedni niekdajšie ulice Viedne prašné a každá zelená plocha vítaná. Preto sa už pri plánovaní dbalo o ulice s alejami a verejné parky, ktorých vzor sa užíval v okruhu Ringstraße celý systém. V rokoch 1861 až 1914 tu bolo vytvorených 20 väčších či menších parkov a parkových úprav, v ktorých sa odrážajú dobové trendy rovnako ako zahraničné podnety a vplyvy – od roku 1861 budovaný Městský park (Stadtpark), v roku 1863 rozšírený cez riečne rameno (Stadtpark II, Kinderpark), Radničný park (Rathauspark) a množstvo parkových námestí (1877 Schillerplatz, 1879 Börseplatz a Votivkirchenplatz, 1880 Beethovenplatz, 1888 Maria-Theresienplatz, 1905 Elisabethmonument).

Kodaň

História kodaňských hradieb začala stavbou hradu na ostrove Slotsholmen. Tento hrad stál po 200 rokov, kým nebol roku 1369 zničený. V roku 1417 ho nahradil Kodaňský zámok. V 17. storočí za vlády Christína IV. bolo mesto opevnené bastiónovými hradbami, ktorých súčasťou bol na severe hrad Kastellet.

Búranie kodaňských hradieb bol zdĺhavý proces. Štyri mestské brány boli zbúrané v rokoch 1858-60 a umožnili tak voľnejší pohyb premávky do a z mesta. Na zvyšku hradieb sa pracovalo ešte ďalšie dve dekády. Roku 1868 sa rozhodlo že, niektoré plochy na mieste hradieb ostanú nezastavané a budú využívané ako verejná zeleň. Celý tento okruh bývalých hradieb dnes združuje parkové plochy a verejné budovy v meste. Zo zelených plôch je to na severe opevnenie Kastellet, parky Østre Anlæg a Churchillparken, na západe Botanická Záhrada a Ørstedsparken, juhozápadné záhrady Tivoly a po celej východnej časti sa ťahne časť Christiania. Z verejných budov sa na mestskom prstenci nachádzajú napríklad radnica, Národná galéria, hlavná hasičská stanica, observatórium Østervold alebo nemocnica.

Plán výstavby Ringstraße (1860), Viedeň

Letecký pohľad na Ringstraße

Plán hradieb Kodane (1728)

4. MAGISTRÁLA

Pražská magistrála leží v stope historických hradieb Nového Mesta pražského. Keď sa na počiatku sedemdesiatych rokov 20. storočia začali pražské hradby búrať, smerom od Národného múzea sa začala rozvíjať rezidenčná štvrť so zelenými bulvármi. Ako jedno z prvých vzniklo Komenského námestie na začiatku Vinohradov. Ďalších takmer sto rokov bola Magistrála ulicou s príjemným profilom, ktorá prepájala hlavné body medzi Novým Mestom a okolitými Vinohradmi, Žižkovom a Karlínom.

V sedemdesiatych rokoch sa z dôvodu preťaženia centra automobilovou dopravou rozhodlo o realizácii severo-južnej magistrály, ako hlavnej dopravnej tepny. Po výstavbe Nuselského mostu bola táto ulica pretransformovaná do diaľnice pretínajúcej stred mesta a rozdeľujúcej ho na dve časti. Stavba sa muselo podrobiť viacerým významným budovám. Hlavné nádraží bolo rozsiahlo zrekonštruované, nádraží Praha-Těšnov, blok budov s hotelom Slovan, Kaviarský pavilón alebo Česká detská nemocnica na Karlove boli zbúrané úplne.

V celkovej dĺžke magistrály od južnej spojky do Holešovic, ktorá činí 6,9 km je len 6 prechodov pre chodcov. Magistrála odrezala budovu Národného múzea a spoločne so zrušením električkových tratí na Václavskom námestí a niektorých peších spojení vytvorila novodobé hradby odrezávajúce historické centrum od Karlína, Žižkova a Vinohradov. V blokovej zástavbe Prahy 2 vytvorila z ulíc dopravné stoky s minimom peších povrchových väzieb. Na území Prahy 4 boli všetky kríženia dokonca riešené mimoúrovňovo. Ani fakt, že napríklad len na I.P.Pavlova denne magistrálu prechádza viac než 20 000 chodcov a že prechádza historickou a hodnotnou časťou mesta, nepomohol tento priestor za posledných 30 rokov poľudštiť.

V 90. tých rokoch bolo vypracovaných mnoho štúdií, ktoré navrhovali presunúť najfrekventovanejšiu časť magistrály do tunelov. Až v roku 2013 došlo k názoru, že výstavba tunelov neprinesie žiadnu pozitívnu zmenu. V súčasnosti smeruje problematika magistrály k humanizácii a skľudneniu vo svojej povrchovej stope.

Letecký pohľad na historickú budovu Múzea hl. mesta Prahy a Nádraží Těšnov

Demolícia budovy Nádraží Těšnov (16.3.1985)

Satelitní snímky priestoru medzi Národným múzeom a ostrovom Štvanice (1953,1975,1988-89)

4. MAGISTRÁLA SPÁJA

Gehl Architects, 2017

V roku 2017 vypracovala dánska architektonická kancelária Gehl Architects stratégiu, ktorá slúži ako podklad pre budúce riešenie humanizácie magistrály. Magistrála má svojou polohou nenaplnené potenciály kultúrne, ekonomické a spoločenské. Riešenia navrhnuté v štúdií sú rozdelené na krátkodobé a dlhodobé. Krátkodobé sú realizovateľné ihneď, bez obmedzenia dopravnej kapacity.

Základom je ponúknutie verejného priestoru ľuďom k užívaniu. Magistrála spája prostredia s rôznym charakterom, naväzujú na ňu jedinečné verejné priestranstvá (napr. Václavské náměstí) a v jej okolí sa nachádza mnoho parkových rekreačných oblastí. Veľa týchto miest je ale kvôli magistrále ťažko prístupných. Cieľom štúdie je zmeniť magistrálu, ktorá momentálne rozdeľuje mesto, na mestský bulvár, ktorý naopak bude spájať jednotlivé časti mesta a vytvorí ucelený systém zelene s príľahlými parkmi, verejnými priestranstvami a budovami.

Magistrála priniesla negatíva v podobe prístupových ciest a rámp, ktoré v porovnaní s tradičnou štruktúrou ciest zaberajú viac miesta. Tieto rozľahlé prístupy sa nachádzajú zväčša na atraktívnych miestach, kde zaberajú miesto potenciálnemu rozvoju územia. Parkovanie obsadilo mnoho verejných priestorov. Prevládajú zábradlia a zábrany medzi dopravou a chodníkmi, podchody a nadchody. Všetky tieto konštrukcie majú negatívny vplyv na verejný priestor, či už z hľadiska pohybu

chodcov, využitia parteru atď.. Podchody tvoria 65% všetkých peších prechodov cez magistrálu. Podľa analýz ľudia v okolí magistrály kvôli zložitosti pešieho pohybu využívajú metro na cesty o dĺžke jednej zastávky. Chodci čakajú dlho na zelené na prechodoch, prechody cez podchody trvajú dlho aťak nebezpečne prebiehajú cez cestu. Magistrála rovnako produkuje znečistenie ovzdušia a hluk. Po dokončení okružného systému sa predpokladá značné odľahčenie severojužnej magistrály, pretože 22% dopravy nemá cieľ v centre, len magistrálou prechádza. Odľahčiť dopravu sa dá takisto ponúknutím alternatívnych možností prepravy v podobe MHD, alebo umožnenia bezpečného cestovania na bicykli alebo pešky.

Navrhované opatrenia môžeme rozdeliť do kategórií:

Chodci a cyklisti: Pridanie prechodov v kritických častiach s dlhou dochádzkovou vzdialenosťou medzi prechodmi, predĺženie trvania zelenej pre chodcov, zrušenie podchodov a nahradenie normálnymi prechodmi, prepojenie cyklo pruhu.

MHD: Prepojenie mestských častí viacerými autobusovými linkami, električkový pruh využiteľný aj autobusmi, park and ride na konečných stanicích metra, prestupové stanice s viacerými linkami.

Autá: obojsmerná premávka, úprava časovania svetelných križovatiek, obmedzenie parkovania v centre.

Riešením nie je obmedzenie premávky ale ponúknutie iných možností transportu.

5. ZHRNUTIE

Priestor bývalých hradieb Nového Mesta pražského od ich zbúrania prešiel viacerými podobami. Rýchle zastavenie v dôsledku zlej finančnej situácie mesta v druhej polovici 19. storočia zamedzilo vytvoreniu súvislých parkových plôch po vzore Viedne, či iných miest. Rozvojom automobilovej dopravy v priebehu 20. storočia začali v tejto dôležitej ose stúpať nároky na dopravu a príjemné prostredie pre život obyvateľov ustúpilo stavbe magistrály. Tá surovým spôsobom rozdelila mesto a stala sa ťažko priestupnou hranicou medzi obytnými štvrtami a centrom mesta. 30 rokov sa nepodarilo akýmkoľvek spôsobom vyriešiť tento problém a až v súčasnej dobe po uvedení tunelu Blanka, ktorý má odľahčiť dopravnej záťaži v centre, či spolupráce so zahraničnými architektmi svitá magistrále a obyvateľom Prahy na lepšie časy. Záleží len na stupni

obmedzenia dopravy, ktorým smerom sa jej budúci vývoj bude uberať. Po vzore Viedne môže napríklad vzniknúť v priestore okolo Národného múzea akýsi pražský Museumquartier s absolútnym kontaktom s dôležitými verejnými priestranstvami a budovami ako sú Václavské náměstie, Vrchlického sady, či Hlavní nádraží. Navrhovaná budova múzea sa svojou polohou na ose magistrály začlení do tejto kultúrnej osy mesta. Magistrála je takisto spojnicou mnohých verejných parkov. Po obmedzení dopravnej funkcie, vyriešení problémov ako sú nedostačujúce prechody, profily ulíc, či využitie parteru má priestor magistrály potenciál stať sa významnou kultúrno-rekreačnou osou a zapojiť sa do života mesta aj na inej úrovni, ako dopravná tepna.

ANALÝZY ÚZEMIA

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Kanalizační zařízení

- Čistírna odpadních vod
- Čerpací stanice
- Dešťová usazovací nádrž
- Kanalizační zařízení - plocha

Kanalizační stoka

- kmenová stoka
- hlavní kanalizační sběrač
- vedlejší kanalizační sběrač a utišňovací stoka

Vodárenské zařízení

- zařízení na vodovodní síti
- zdroj vody
- Vodárenské zařízení - plocha

Vodovodní řad

- Přiváděcí vodovodní řad - pitná voda
- Hlavní vodovodní řad - pitná voda
- Rozváděcí vodovodní řad - pitná voda
- Průmyslový vodovodní řad - průmyslová voda

Plynárenské zařízení

- VVTL regulační stanice
- VTL regulační stanice
- STL regulační stanice
- ostatní zařízení
- Plynárenské zařízení - plocha

Plynovod

- VVTL plynovod
- VTL plynovod
- STL, NTL plynovod

Elektronické komunikační zařízení

- telefonní ústředna
- datové centrum
- vysílací zařízení
- stacionární zaměřovací stanice
- Koncový bod radioreléového spoje
- Elektronické komunikační zařízení - plocha
- Ochranné pásmo vysílacího zařízení

Elektronické komunikační vedení

- Optický kabel
- Kabelovod
- Radioreléový spoj
- Metalický kabel
- Optický kabel

Tepelné zařízení

- výtopna
- spalovna
- bloková, okřesková kotelna
- Tepelné zařízení - plocha

Tepelný napaječ

- hlavní tepelný napaječ
- hlavní tepelný napaječ v tunelu
- tepelný napaječ, tepelný rozvod

Výroba elektřiny

- Transformační stanice 22kV
- Transformační stanice 110kV
- Transformační stanice_plocha

Elektrická stanice

- Malá vodní elektrárna
- Malá vodní elektrárna_plocha

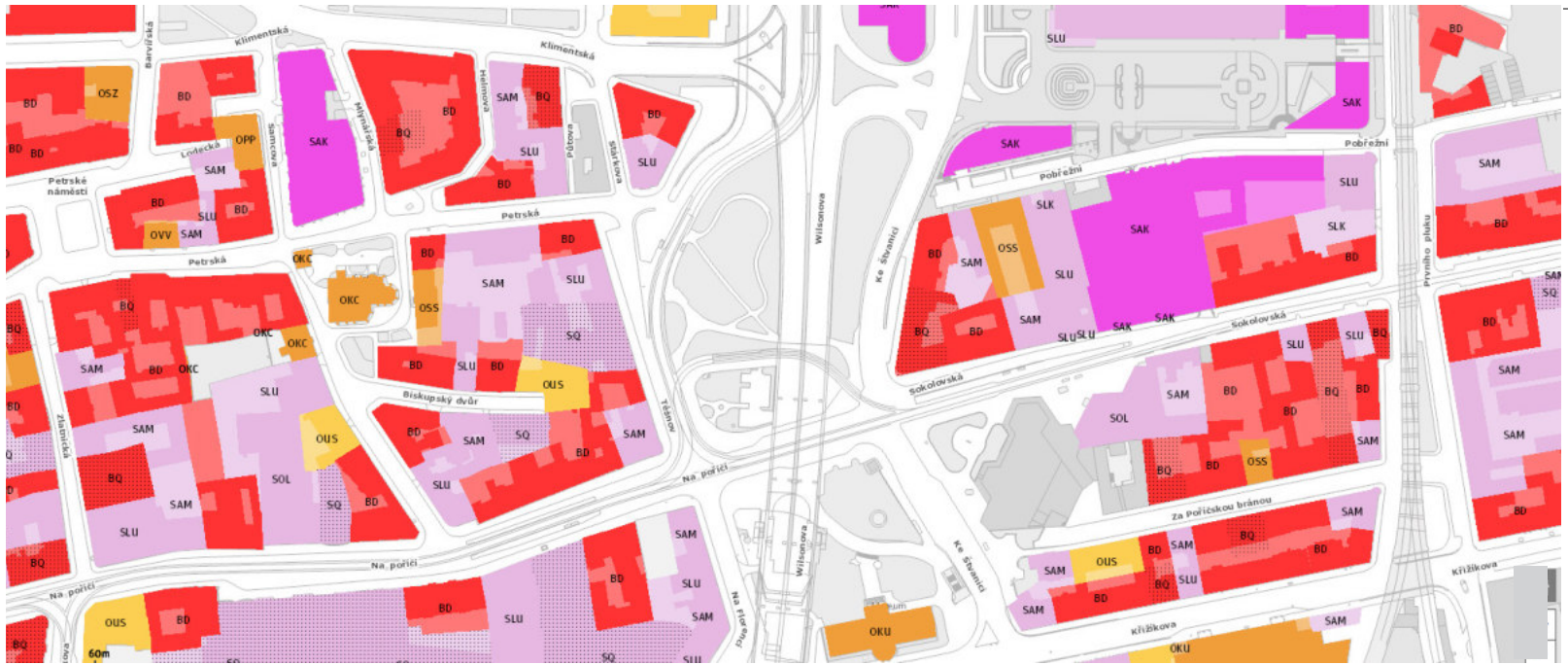
Nadzemní a podzemní vedení el. soustavy

- Nadzemní trasa elektrického vedení nízkého napětí
- Podzemní trasa elektrického vedení nízkého napětí

Nadzemní trasa elektrického vedení 400,220,110kV

- nadzemní trasa elektrického vedení 400 kV
- nadzemní trasa elektrického vedení 220 kV
- nadzemní trasa elektrického vedení 110 kV
- Podzemní trasa elektrického vedení 110 kV
- Nadzemní trasa elektrického vedení 22 kV

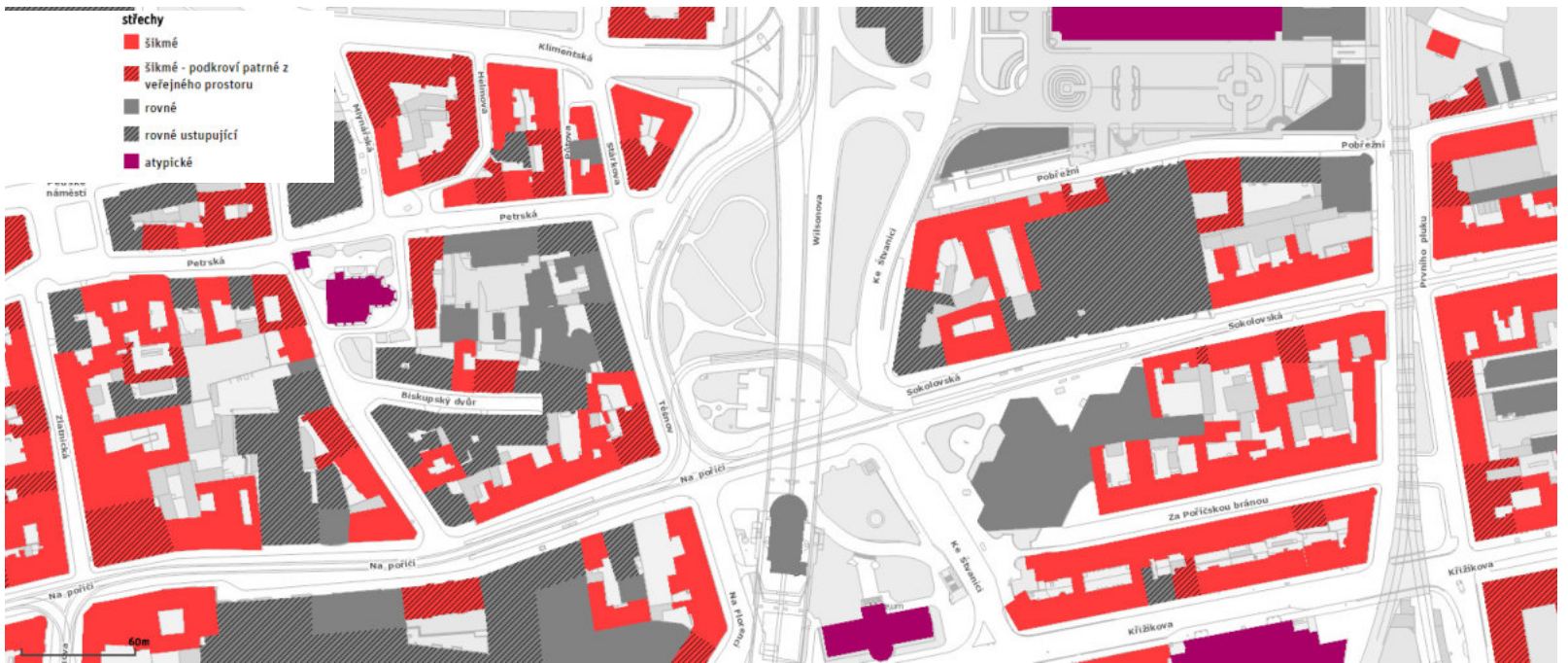

VYUŽITIE ÚZEMIA

STREŠNÁ KRAJINA

střechy

- šikmé
- šikmé - podkrovní patrné z veřejného prostoru
- rovné
- rovné ustupující
- atypické

PRESTUPNOST ÚZEMIA

veřejně přístupné plochy

- uliční prostranství, silnice, cesty
- veřejný přístup
- přístupnost v časovém režimu
- přístupnost účelová
- vodní toky a plochy

veřejně nepřístupné plochy

- zástavba
- veřejně nepřístupné
- liniová bariéra

ploty a bariéry

- plot
- ohrada
- hrana tvořená fasádou domu
- ostatní ploty
- technická překážka
- opěrná zeď
- protihluková zeď
- val
- závora, zábrana

VÝZNAMNÉ DOPRAVNÉ LÍNIE A UZLY

SEVEROJUŽNÁ MAGISTRÁLA

ULICA NA POŘÍČÍ, A ĎALEJ SMEROM DO KARLÍNA ULICA SOKOLOVSKÁ
MHD PREPOJENIE S ABSOLÚTNYM CENTROM MESTA A ĎALŠÍMI ČASŤAMI PRAHY

AUTOBUSOVÁ STANICA FLORENC V PEŠEJ DOSTUPNOSTI

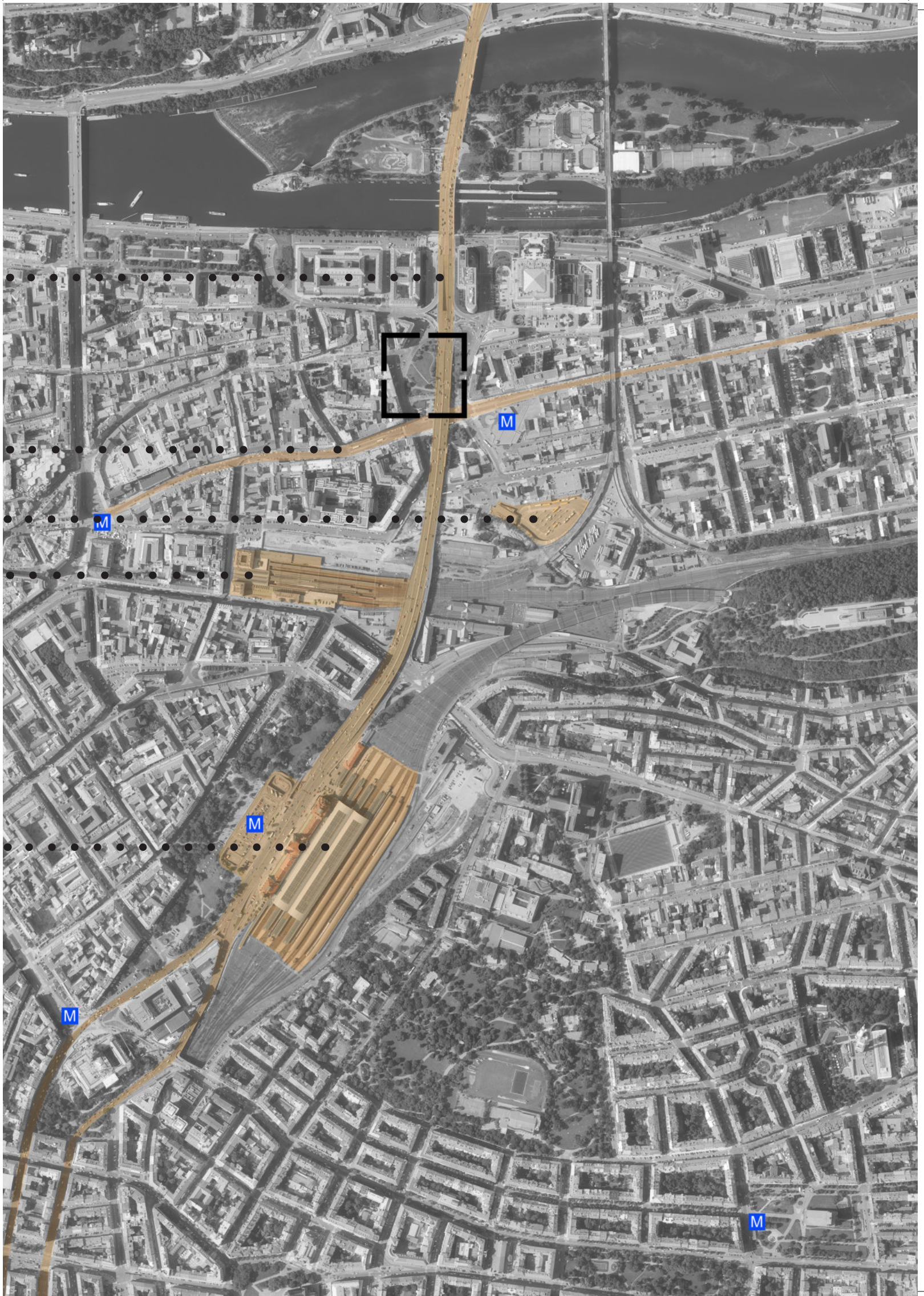
MASARYKOVO NÁDRAŽÍ

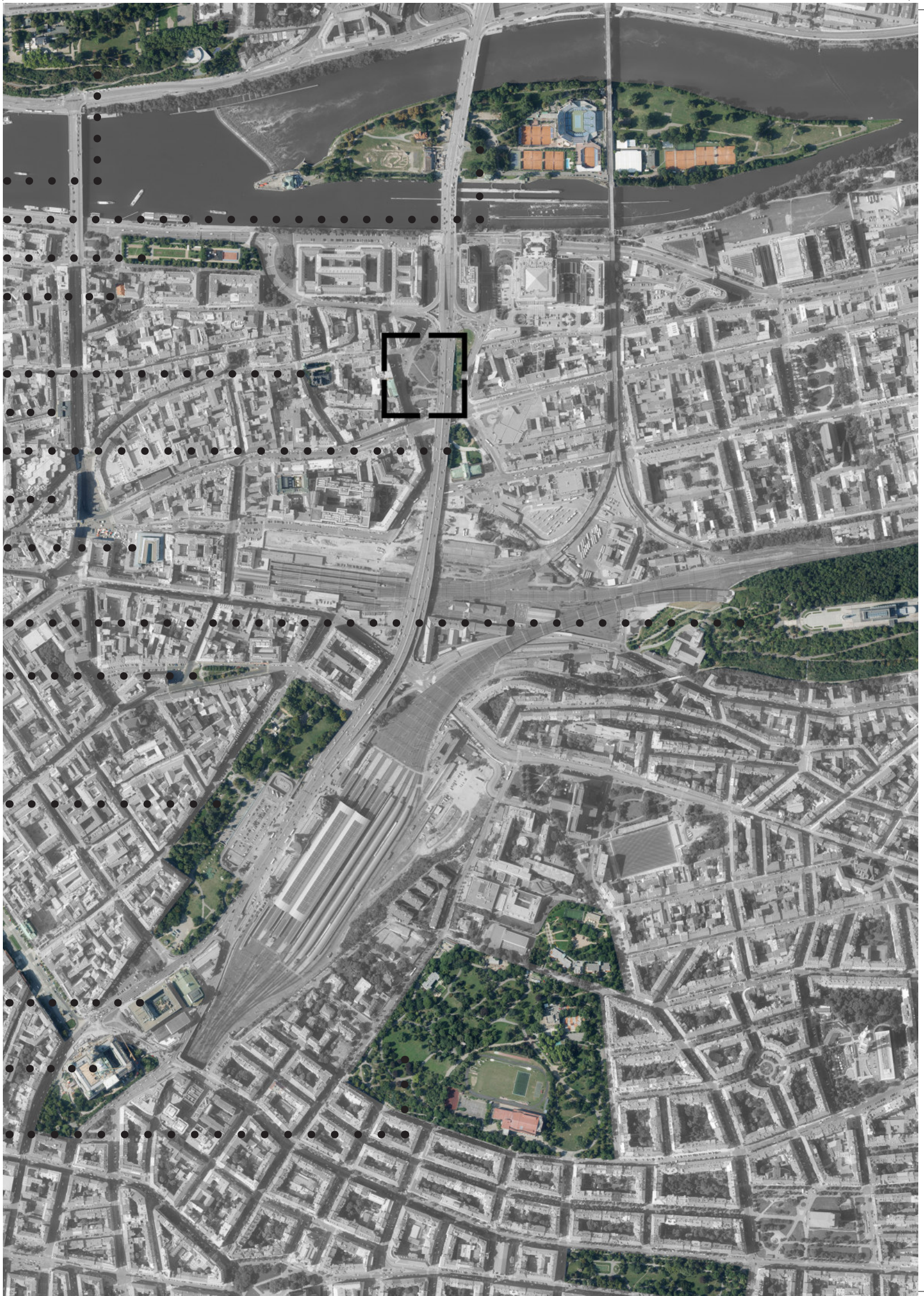
PRAHA HLAVNÍ NÁDRAŽÍ

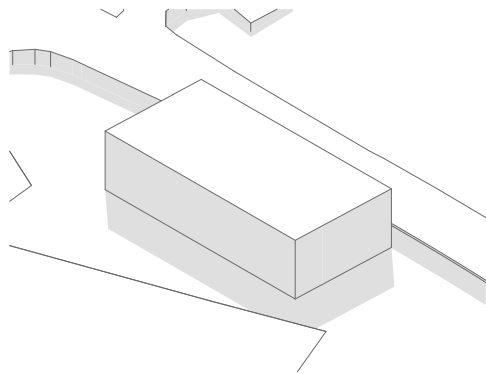

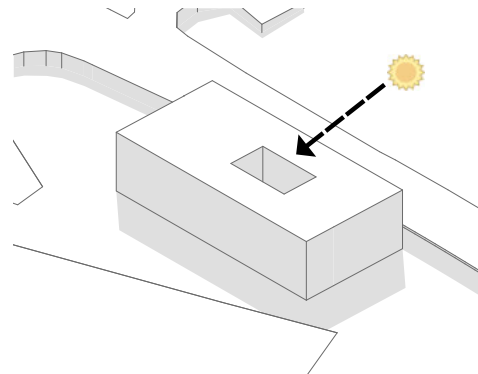
H NÁVRH

KONCEPT

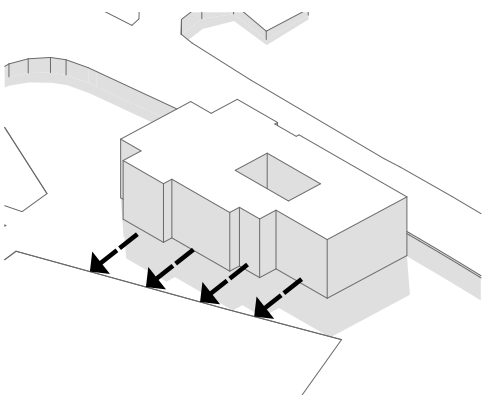
1. HMOTA SPLŇAJÚCA OBJEMOVÉ NÁROKY MÚZEA

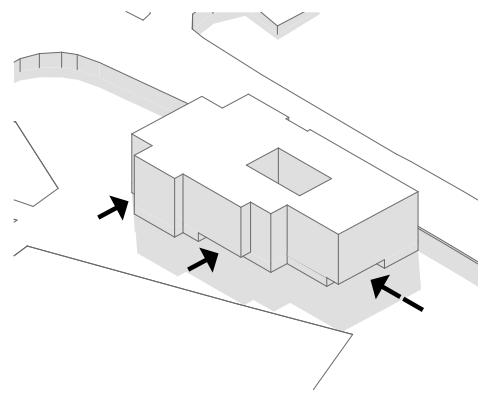
2. VYTVORENIE ÁTRIA PRE PRIVEDENIE SVETLA DO INTERIÉRU

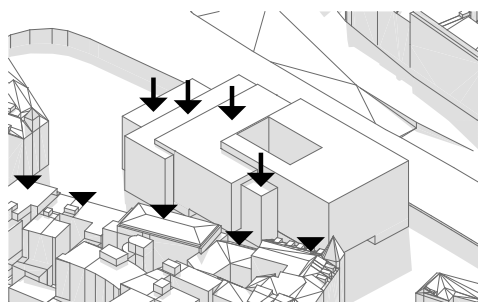
3. PŮDORYSNÉ VYSUNUTIE HMŔT REŠPEKTUJÚCE ULIČNÚ ČIARU

4. VYTVORENIE ZASTREŠENÝCH VSTUPNÝCH PRIESTOROV

5. VÝŠKOVÉ PRISPŔSOBENIE OKOLITEJ ZÁSTAVBE

SITUÁCIA 1:10000

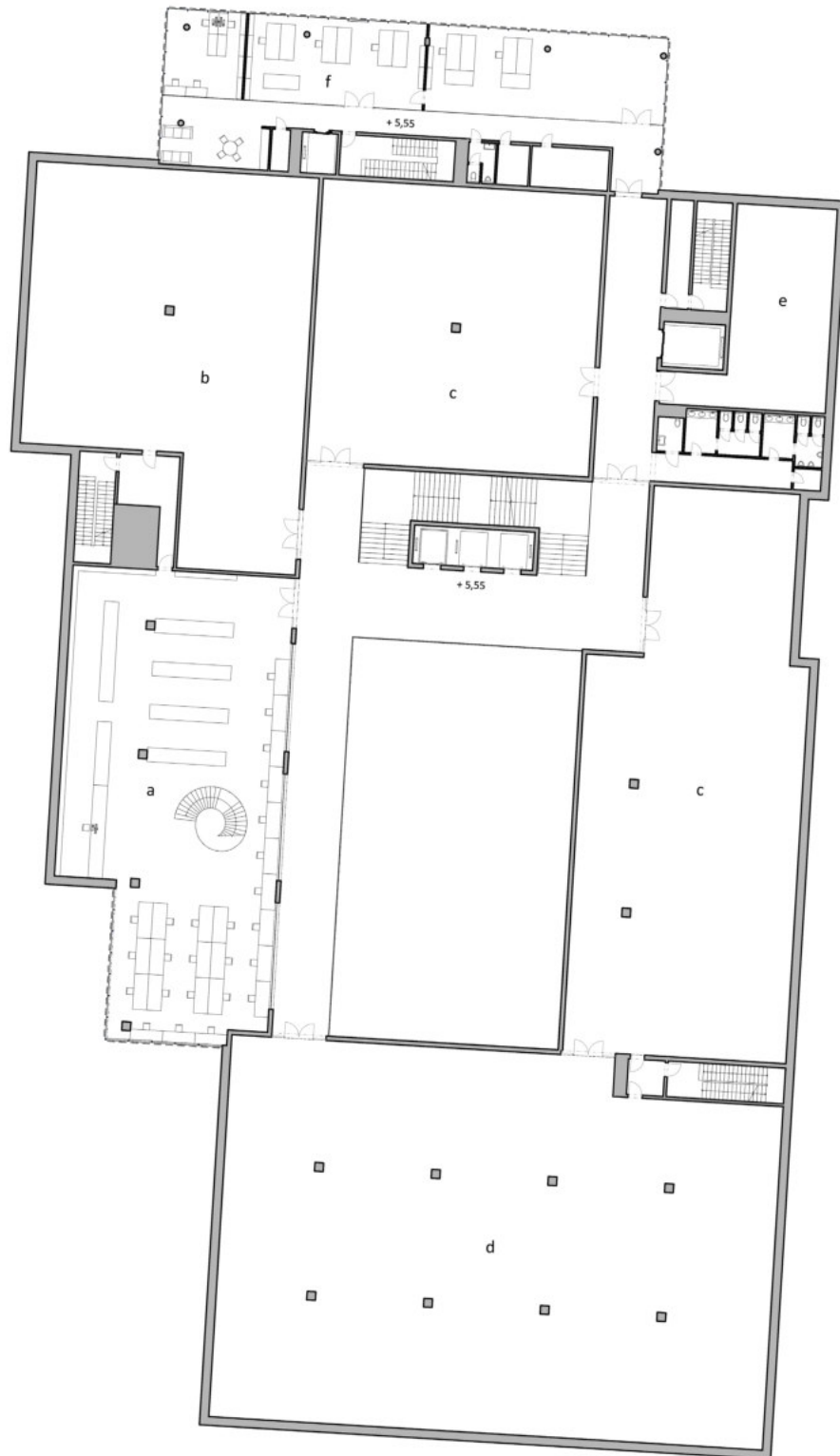

SITUÁCIA 1:1000

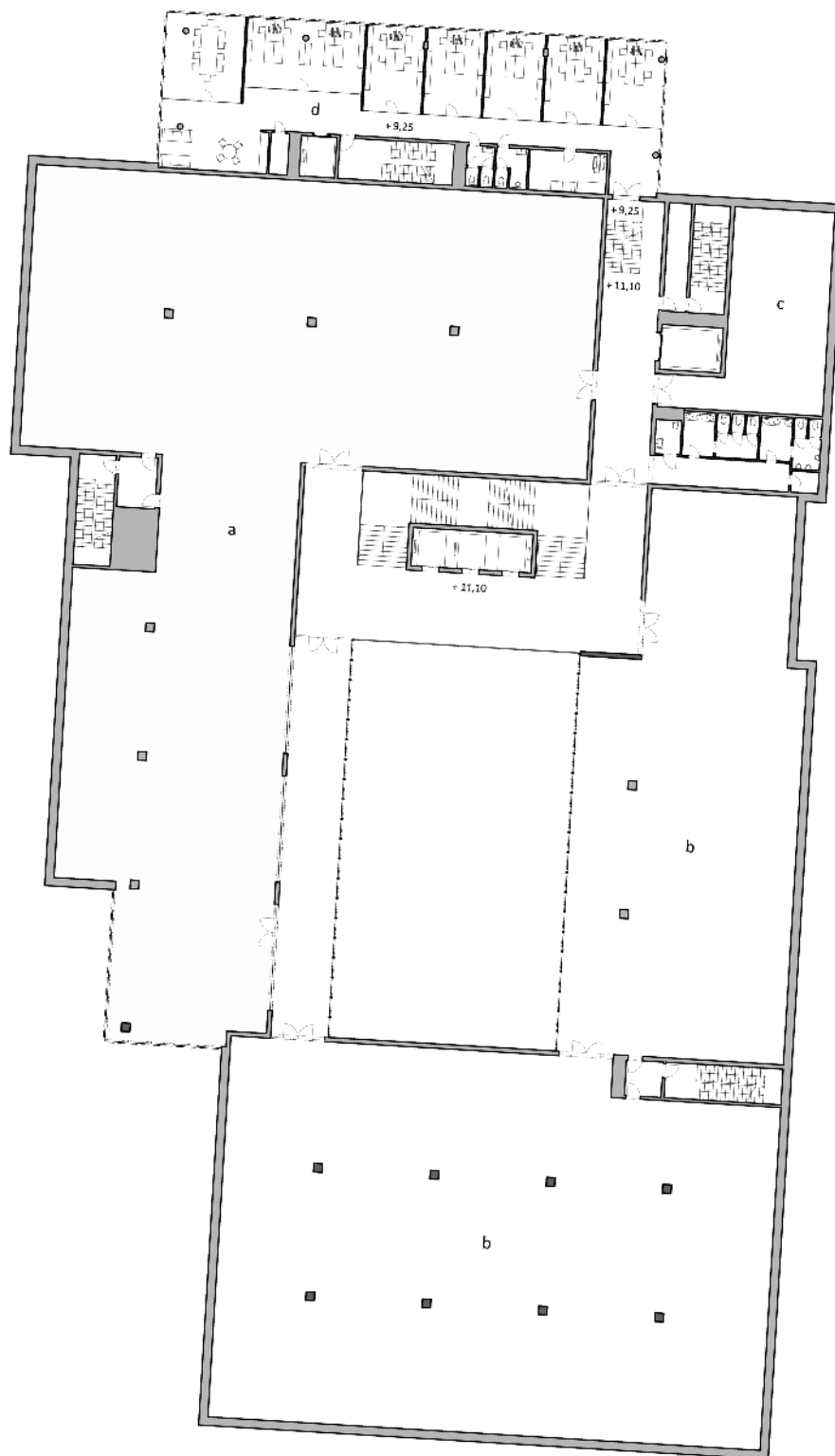

- a vestibul
- b pokladne, informácie
- c knižnica
- d detské dielne, herňa
- e šatne
- f prednášková sála
- g multifunkčná sála
- h prechodná expozícia
- i giftshop
- j kaviareň
- k lobby
- l sklad
- m údržba
- n zásobovanie
- o sklad
- p exteriérová expozícia

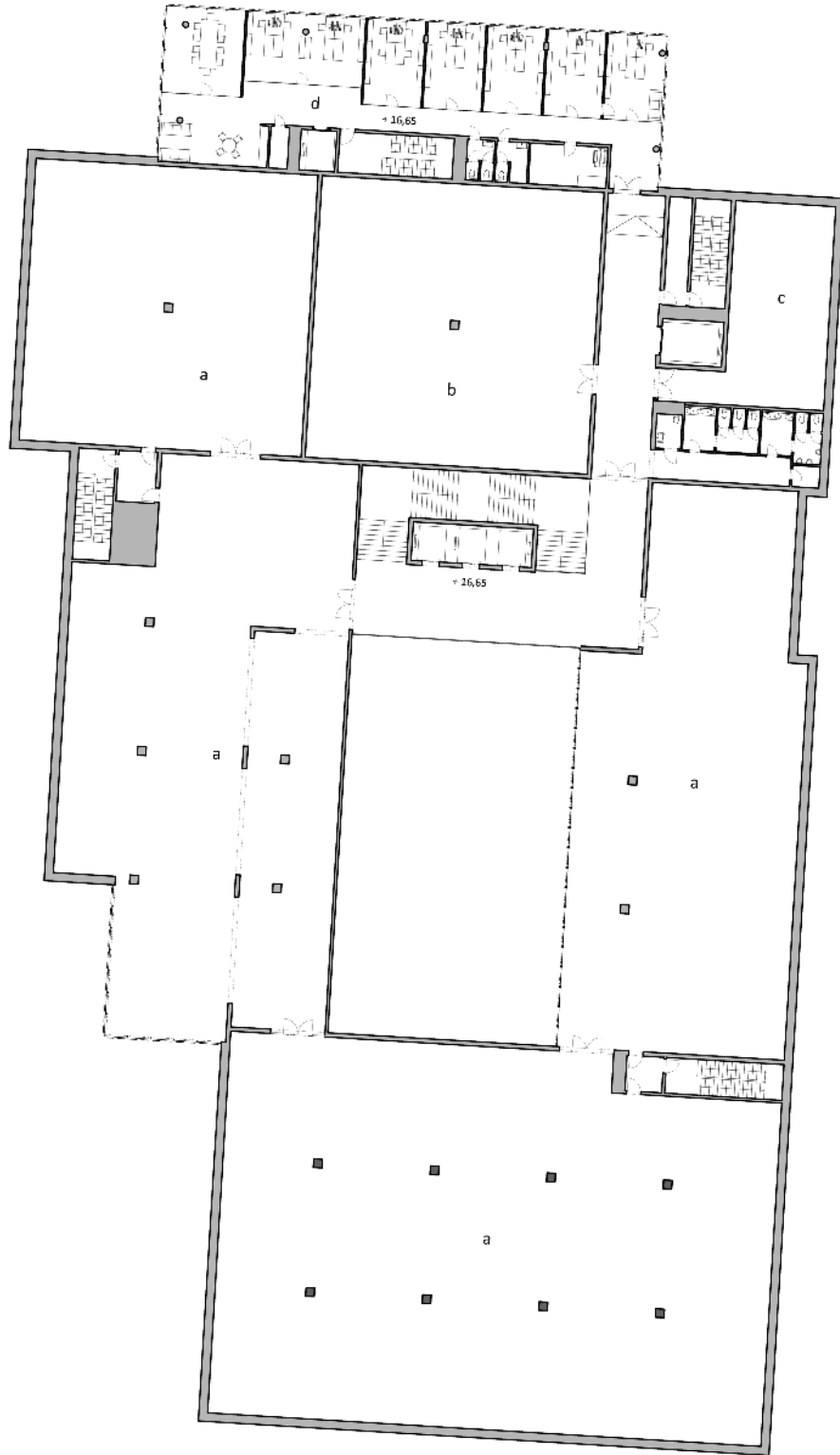

- a bádateľské centrum
- b Langweilov a Hypšmanov model Prahy
- c urbanistická expozícia
- d ikonografická expozícia
- e sklad
- f konzervátorské dielne

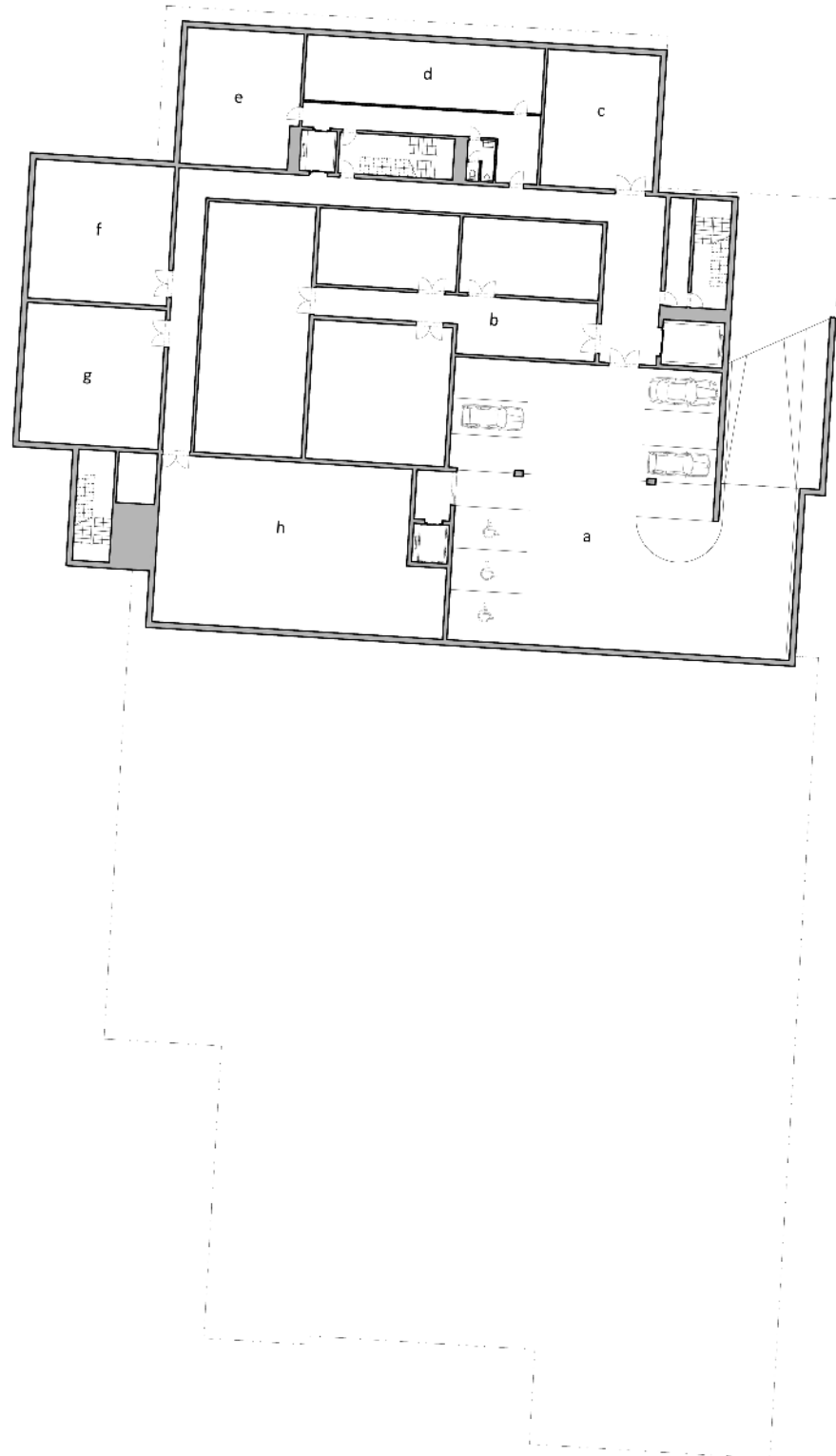

- a archeologická expozícia
- b historická expozícia
- c sklad
- d pracovne zamestnancov MMP

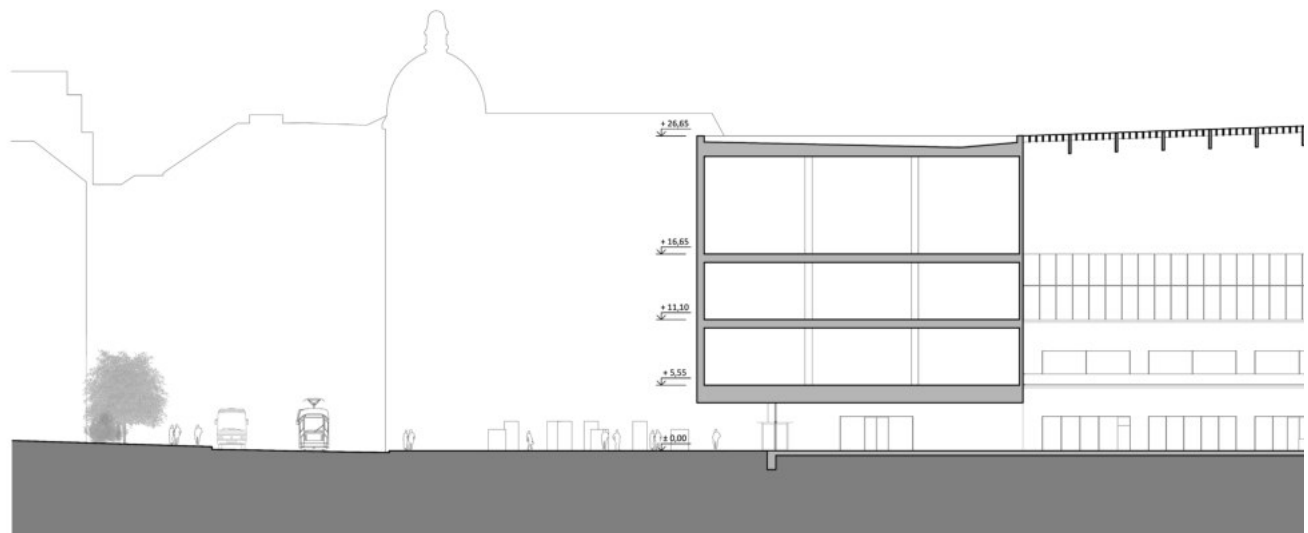
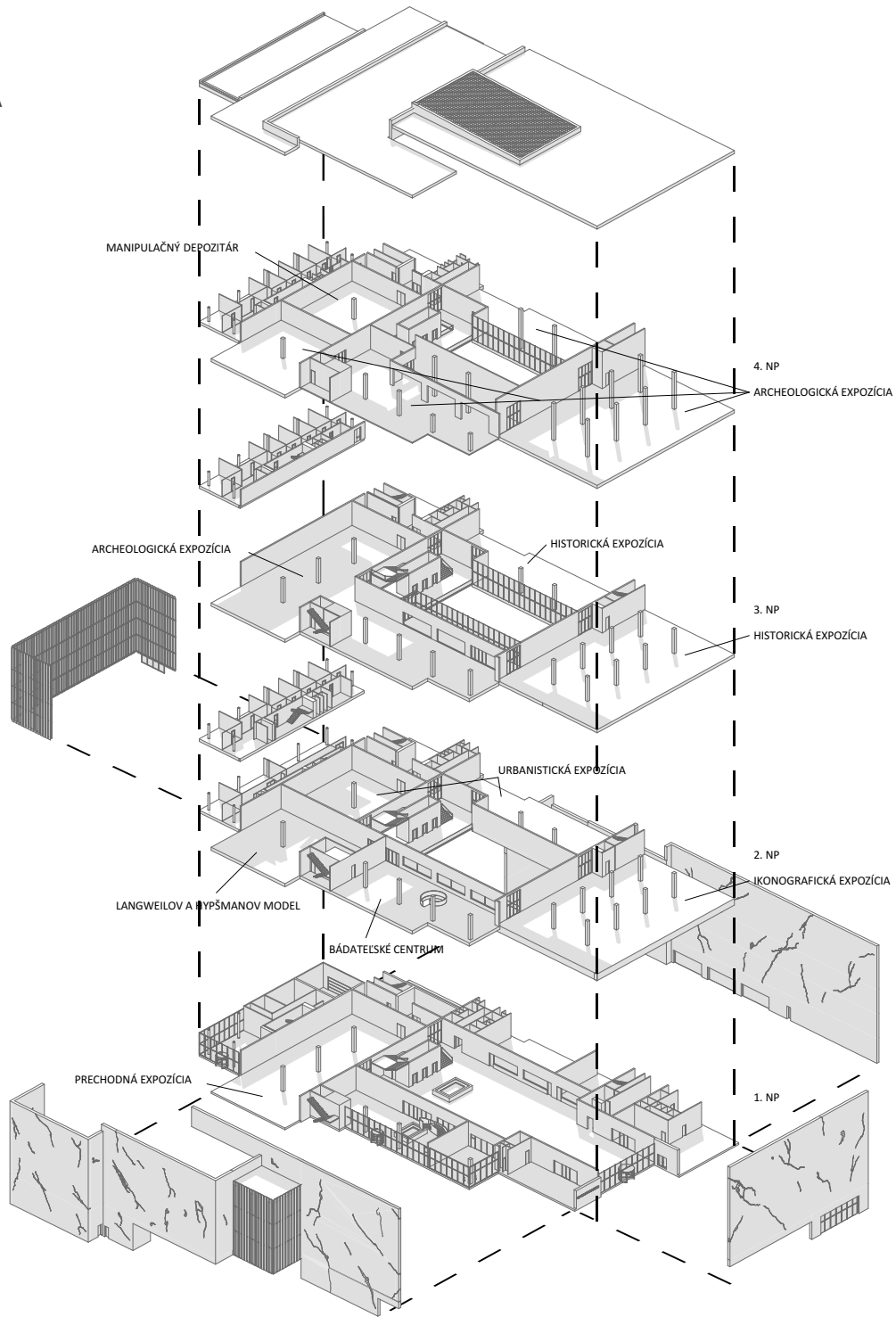
- a archeologická expozícia
- b manipulačný depozitár
- c sklad
- d riaditeľstvo MMP

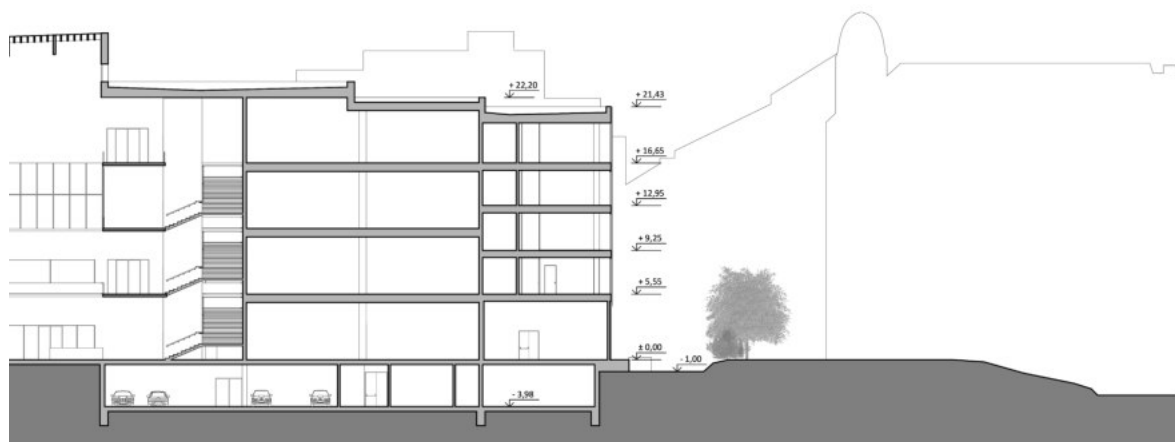
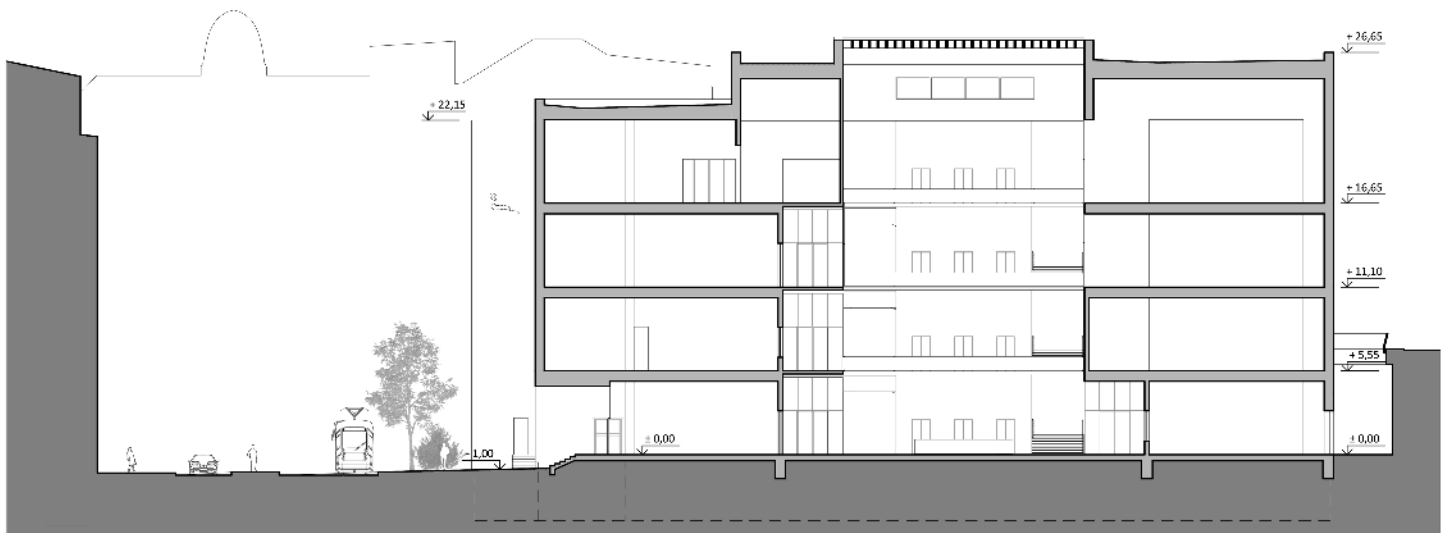
- a parking zamestnanci, invalidi
- b sklad zariadenia, materiálu a fondusu
- c odpadové hospodárstvo
- d velín
- e bezpečnosť
- f kotolňa
- g TZB
- h VZT

AXONOMETRIA

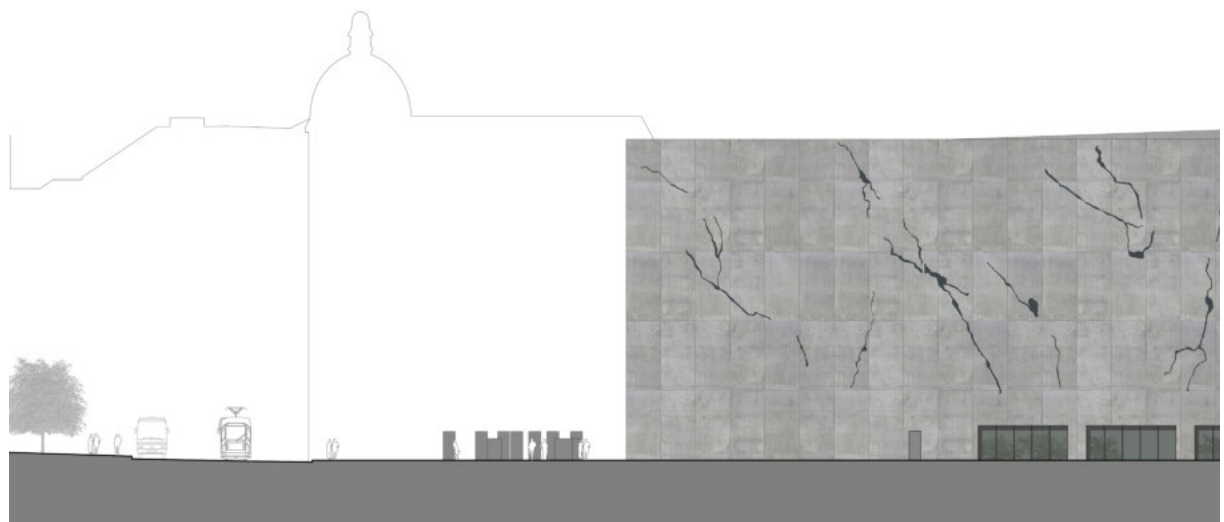
ZÁPADNÝ POHĚAD 1:500

JUŽNÝ POHĚAD 1:500

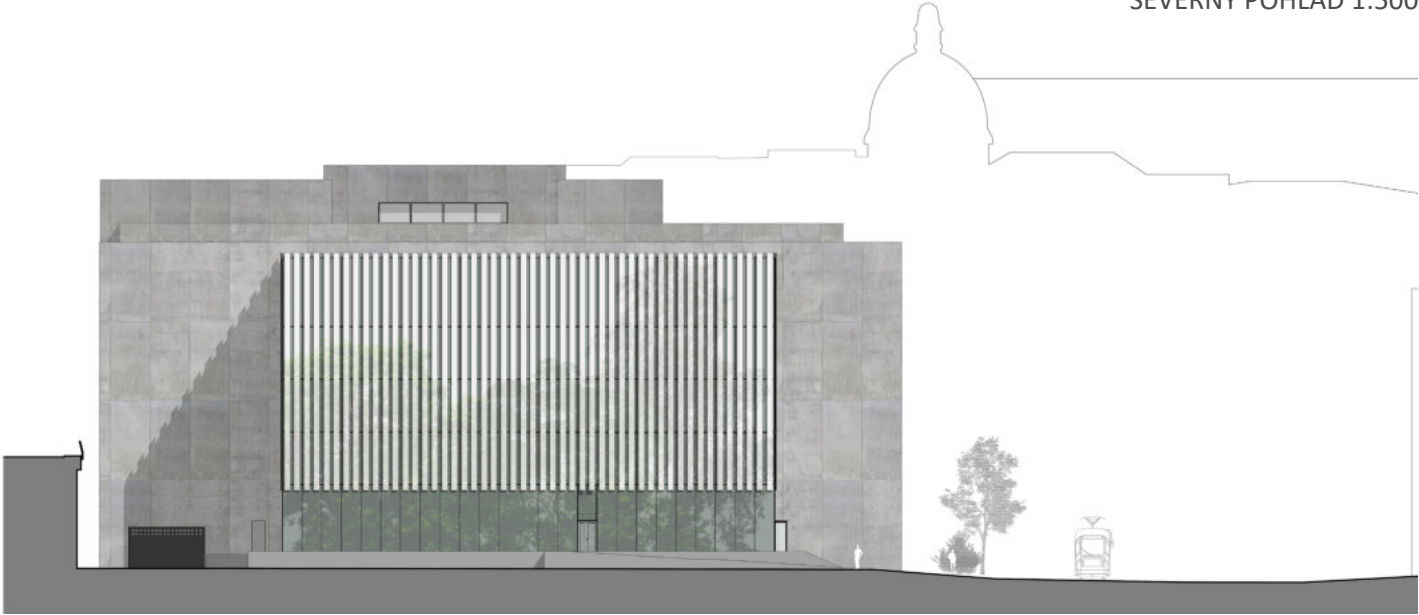

VÝCHODNÝ POHĚAD 1:500

SEVERNÝ POHLAD 1:500

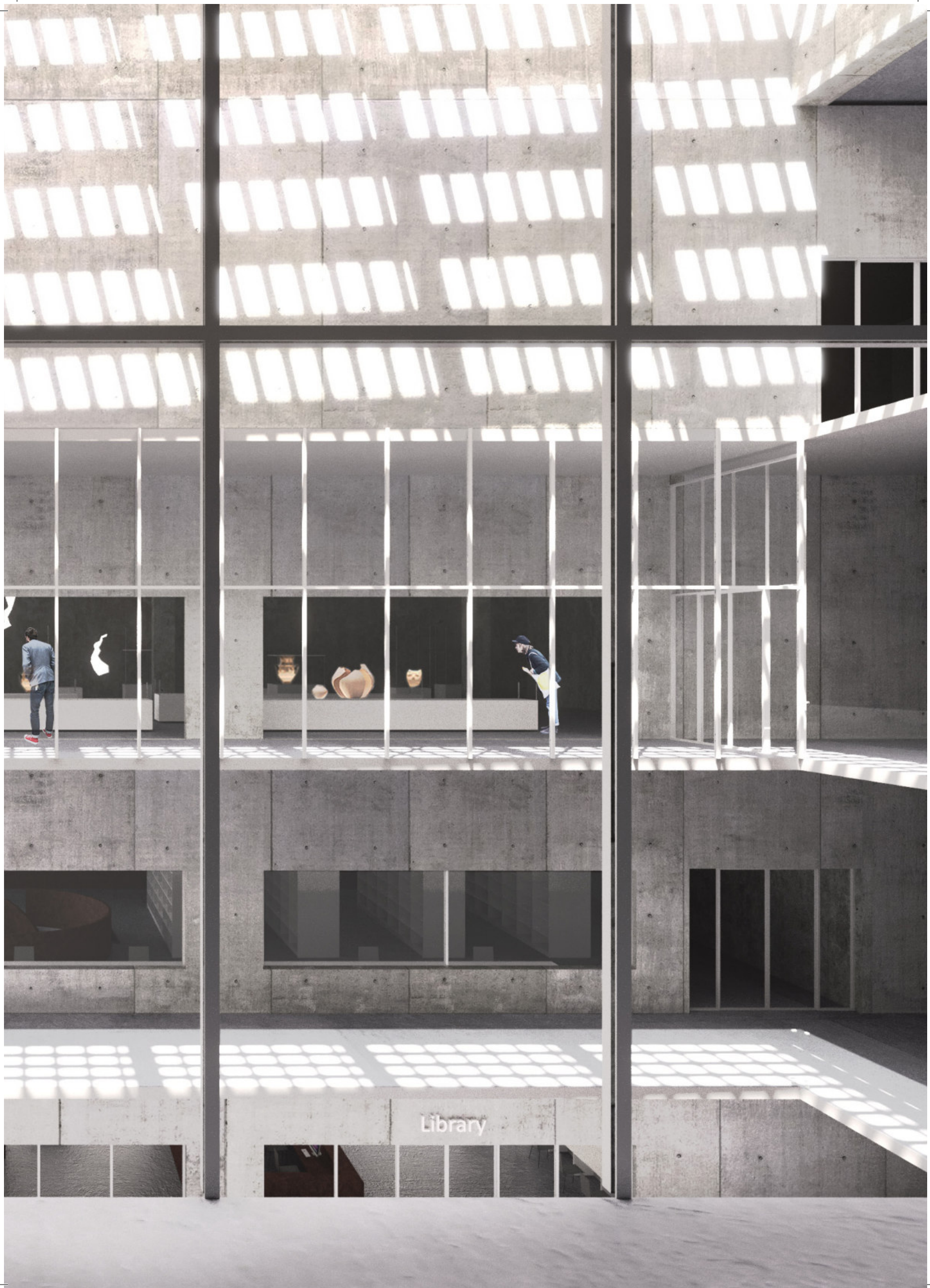

Library

PRAHA PRAGUE OF CHARLES IV Medieval Town

KARLA IV. — středověké město

Urbs nova Urbs nova

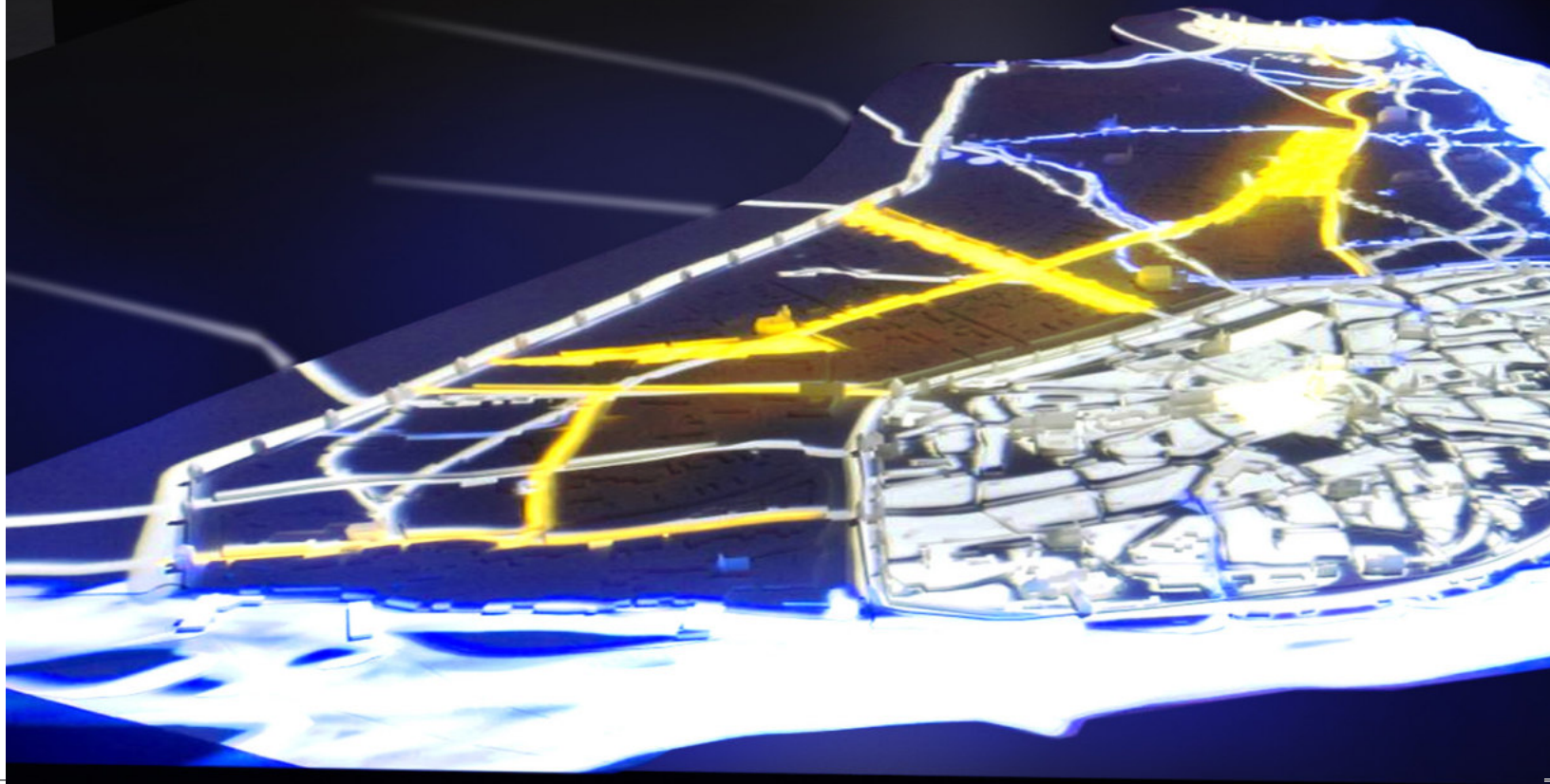
Prague became a more important administrative, economic and cultural center in the second half of the 14th century. Charles IV, who reigned from 1346 to 1378, initiated a series of reforms and construction projects that transformed the city into a more organized and fortified urban center. The city's expansion was limited by the need for a strong defensive system, which led to the construction of the Charles Bridge and the expansion of the city walls.

The city of Prague during the reign of Charles IV was a model of a well-planned and fortified city. The city's expansion was limited by the need for a strong defensive system, which led to the construction of the Charles Bridge and the expansion of the city walls.

Urbs sacra Urbs sacra

The city of Prague during the reign of Charles IV was a model of a well-planned and fortified city. The city's expansion was limited by the need for a strong defensive system, which led to the construction of the Charles Bridge and the expansion of the city walls.

The city of Prague during the reign of Charles IV was a model of a well-planned and fortified city. The city's expansion was limited by the need for a strong defensive system, which led to the construction of the Charles Bridge and the expansion of the city walls.

Urbs nova
Urbs nova

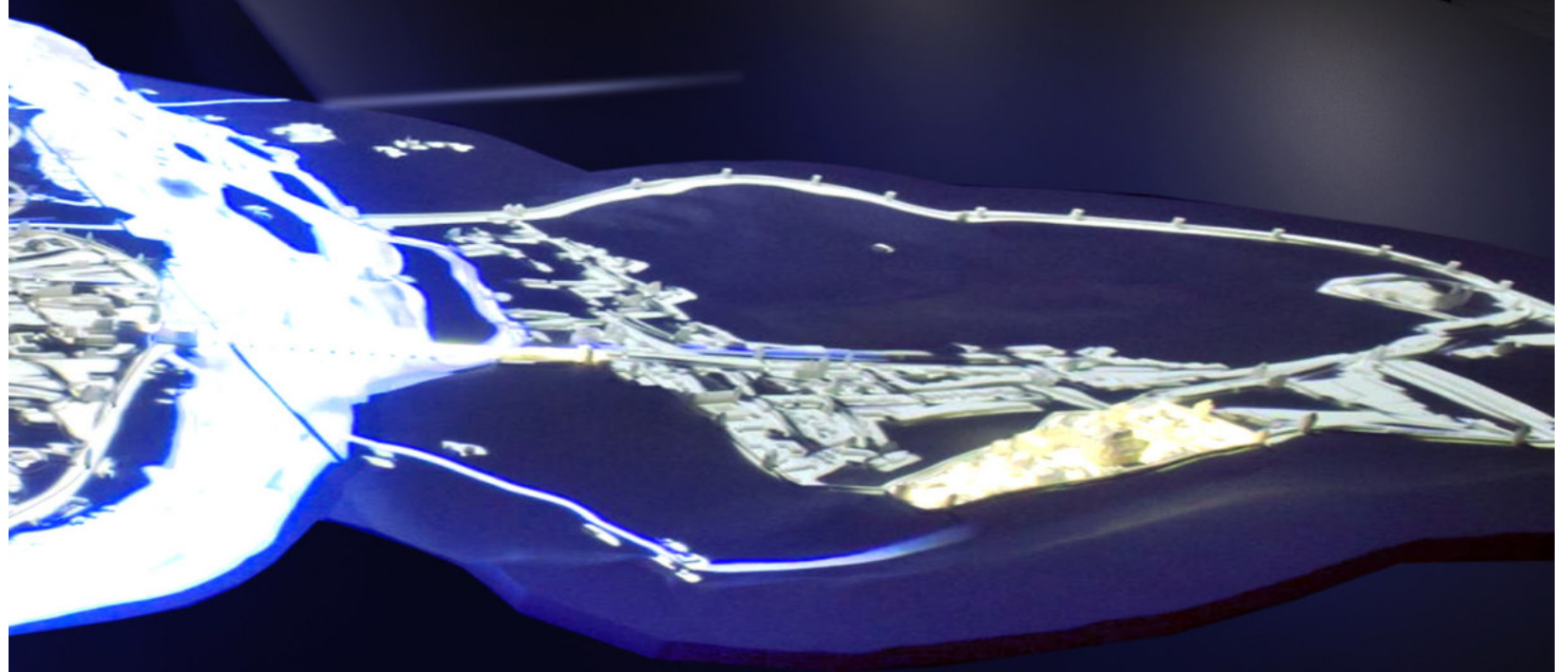
Urbs nova, a new settlement, was founded in 1583 on the site of the old Roman city of Augusta Treverorum. The city was built on a hillside overlooking the Moselle river, and was designed by the architect Johann Baptist Schickel. The city was built in a regular grid pattern, with a central square and a main street. The city was built in a regular grid pattern, with a central square and a main street. The city was built in a regular grid pattern, with a central square and a main street.

The city of Urbs nova, a new settlement, was founded in 1583 on the site of the old Roman city of Augusta Treverorum. The city was built on a hillside overlooking the Moselle river, and was designed by the architect Johann Baptist Schickel. The city was built in a regular grid pattern, with a central square and a main street. The city was built in a regular grid pattern, with a central square and a main street.

Urbs sacra
Urbs sacra

Urbs sacra, a sacred city, was founded in 1583 on the site of the old Roman city of Augusta Treverorum. The city was built on a hillside overlooking the Moselle river, and was designed by the architect Johann Baptist Schickel. The city was built in a regular grid pattern, with a central square and a main street. The city was built in a regular grid pattern, with a central square and a main street.

The city of Urbs sacra, a sacred city, was founded in 1583 on the site of the old Roman city of Augusta Treverorum. The city was built on a hillside overlooking the Moselle river, and was designed by the architect Johann Baptist Schickel. The city was built in a regular grid pattern, with a central square and a main street. The city was built in a regular grid pattern, with a central square and a main street.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: **VIKTOR OROGZ**

datum narození: **20.10.1993**

akademický rok / semestr: LS 2017/2018

obor: Architektura a urbanismus

ústav: 15129 - Ústav navrhování III / FA

vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. Ladislav Lábus, Hon. FAIA

téma diplomové práce:

Nová budova muzea hlavního města Prahy na Těšnově

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Novostavba muzea s bohatým programem expozic i doplňkových aktivit pro návštěvníky, umístěná na volných pozemcích kolem severojižní magistrály v blízkosti stávající budovy MMP v Praze na Těšnově. Cílem je nalézt umístění, velikost a výraz nového objektu tak, aby vhodně doplnil zbytkové území po průřezu SJM městem a byl logickým partnerem stávajícímu organismu muzea.

2/ stavební program

Budova muzea se stálou expozicí archeologie a historie a výstavními prostory. Součástí bude administrativní a provozní zázemí, včetně prostor pro doplňkové aktivity návštěvníků (knihovna, studovna, dětské dílny, přednáškový sál, občerstvení apod.) a úprava okolí.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Autorská zpráva

Analytická část

Urbanistické schéma širších vztahů

Celková situace

Půdorysy a řezy budovou M 1:200 - 1:500

Perspektivní zobrazení

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Fyzický model

Portfolio ve formátu A4

Plakát ve formátu 2x A1

CD s portfoliem ve formátu pdf

Rozsah a měřítka jednotlivých výkresů či modelu mohou být vedoucím projektu ještě upřesněna.

Měřítka výstupů mohou být přizpůsobena požadovaným formátům odevzdání.

Datum a podpis studenta **22.2.2018**

Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

22.2.2018

registrováno studijním oddělením dne

22.2.2018

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE	
FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Viktor Orosz AR 2017/2018, LS	
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: NOVÁ BUDOVA MUZEA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY NA TĚŠNOVE (ČJ)	
(AJ)	NEW BUILDING OF THE CITY OF PRAGUE MUSEUM
JAZYK PRÁCE: SLOVENSKÝ	
Vedoucí práce:	prof. Ing. arch. Ladislav Lábus, Hon. FAIA Ústav: 15129 – Ústav navrhování III/ FA
Oponent práce:	
Klíčová slova (česká):	muzeum, archeologie, historie, Těšnov, Praha
Anotace (česká):	Budova múzea so stálou expozíciou archeológie a histórie s výstavnými priestormi. Súčasťou bude administratívne a prevádzkové zázemie, vrátane priestorov pre doplnkové aktivity návštevníkov a úprava okolia.
Anotace (anglická):	Museum building with the permanent exhibition of archeology and history and an exhibition space. Building will also include administrative and service facilities, as well as an additional activities for visitors and landscaping.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolio a CD.

ZDROJE

- [1] Kolektiv autorov, *Dejiny Prahy II. Od sloučení pražských měst v roce 1784 do současnosti*, Paseka, Praha, Litomyšl, 1998
- [2] Kateřina Bečková, *Zmizelá Praha NOVÉ MĚSTO*, Schola Ludus – Pragensia, Praha, 1998
- [3] doc. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D., *Sady v hradebním okruhu – Vídeň vs Praha*
- [4] Jan Gehl Architects, *Magistrála spojuje*, 2017
- [5] <https://www.auto-mat.cz/co-delame/kauzy/magistrala/historicky-vyvoj-severojizni-magistraly/>
- [6] <http://uap.iprpraha.cz/atlas-praha-5000>

kontakt: Viktor Orosz, viktor.orosz@gmail.com, +420 777 683 677